DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

PENKTADIENIS – FRIDAY, RUGSĖJO – SEPTEMBER 10, 2010 • Vol. CI Nr. 174 Kaina 75 c.

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 09-09-10

PERIODICALS

Lietuvos, Baltarusijos ir Ukrainos užsienio reikalų ministrai susitiko Minske

A. Ažubalis tvirtino per susitikimą su Baltarusijos ministru išsakęs Lietuvos susirūpinimą dėl planuojamos Baltarusijos atominės elektrinės statybos. **DELFI.lt** nuotr.

Minskas, rugsėjo 8 d. (ELTA) – Lietuvos, Baltarusijos ir Ukrainos užsienio reikalų ministrų Minske vykusiame susitikime aptarė bendradarbiavimo ES Rytų partnerystės programoje klausimus.

Audronius Ažubalis, Sergej Martynov ir Kostantyn Hryščenka sutarė geriau derinti specialistų ir įvairių institucijų veiklą rengiant ir teikiant Europos Komisijai bendrus projektus sienų valdymo, energetikos, transporto ir kultūros paveldo išsaugojimo srityse.

Ministrai aptarė pasirengimą 2010 m. pabaigoje vyksiančiam Rytų partnerystės užsienio reikalų ministrų ir 2011 m. planuojamam Rytų partnerystės programos vadovų susitikimams. Kitas trišalis Lietuvos, Baltarusijos ir Ukrainos užsienio reikalų ministrų susitikimas planuojamas Vilniuje.

Minske taip pat vyko dvišalis Lietuvos ir Baltarusijos užsienio reikalų ministrų susitikimas. Jo metu A. Ažubalis išreiškė susirūpinimą dėl dar nuo sausio mėnesio neveikiančios aukštos įtampos elektros perdavimo linijos iš Rusijos į Baltarusiją, kas gali turėti įtakos Lietuvos energetinei sistemai. S. Martynov pažadėjo spręsti šį klausimą artimiausiu metu.

Anot A. Ažubalio, viena iš elektros linijų, kuri ateina iš Rusijos per Baltarusiją į Lietuvą, neveikia jau nuo sausio mėnesio, o ,,tai Lietuvos vartotojams gresia galimu kainų pakėlimu".

Baltarusija dar sausio mėnesio pradėjo remontuoti aukštos įtampos elektros perdavimo linijas, nutiestas per jų šalį iš Smolensk atominės elektrinės iki Lietuvos, tačiau remontas nebaigtas iki šiol. Šia linija į Lietuvą tekėjo didžioji dalis rusiškos elektros. Sumažėjus tiekimo šaltinių, mūsų šaliai dabar tenka pirkti brangesnę elektrą iš kitur.

Lietuvos diplomatijos vadovas pažymėjo, kad Lietuvai ypač nerimą kelia Baltarusijos planai atominę elektrinę statyti šalia Lietuvos sienos Astravo rajone, vos už 53 km nuo Vilniaus.

,,Tai gali tapti ne tik ekologiniu pavojumi, bet ir ilgalaikių santykių dirgikliu tarp Lietuvos ir Baltarusijos, – sakė A. Ažubalis. – Išsakiau labai rimtą Lietuvos Vyriausybės susirūpinimą ir gavau pažadą iš savo kolegos, kad šis klausimas bus sprendžiamas artimiausiu metu", – sakė A. Ažubalis po susitikimo su Baltarusijos užsienio reikalų ministru S. Martynov.

Ministras taip pat teigė, kad per susitikimą su S. Martynov sutarta, jog klausimas dėl palengvinto sienos režimo pasienio gyventojams turi būti išspręstas artimiausiu metu.

Šeštadienį — priedas *Kultūra.*

Apsilankykite ,,Draugo" internetinėje svetainėje **www.draugas.org**

Vyks pasaulinis katalikiškos spaudos kongresas

Vilnius, rugsėjo 8 d. (Bernardinai.lt) – 2006 m. Madride buvo suruoštas Pasaulinis katalikiškų televizijų kongresas, 2008 m. Vatikane vyko Pasaulinis katalikiškų radijų kongresas. Šį rudenį, spalio 4–7 dienomis, Popiežiškoji socialinių komunikacijų taryba ruošia kongresą, skirtą katalikiškai spaudai.

Popiežiškosios socialinių komunikacijų tarybos pirmininkas arkivyskupas Claudio Celli sakė, jog visuose tokio pobūdžio kongresuose didysis klausimas yra toks: kokį vaidmenį turi atlikti katalikiška spauda dabartiniame pasaulyje, dabartinėje Bažnyčioje? Šiuo metu į kvietimą atsiliepė 58 valstybės, iš kurių atvyks apie 180 delegatų. Pirmą kongreso dieną numatyta surengti diskusijas apie dabartinę spaudos būklę ir jos ateitį. Antra diena bus skirta aktualijoms, spaudos misijai. Trečia diena bus skirta interneto pasauliui ir jo keliamiems klausimams: koks yra naujųjų medijų žurnalizmas, vartojama kalba, ekonominis pagrindas, kokia vieta interneto pasaulyje tenka katalikų Bažnyčiai.

Lietuvoje – jaunimo mainų programos dalyviai iš Japonijos

Lietuvos užsienio reikalų ministerijoje jaunimo mainų programos dalyviai susitiko su Politikos direktoriumi Eitvydu Bajarūnu. **URM** nuotr.

Vilnius, rugsėjo 8 d. (URM info) – Lietuvos užsienio reikalų ministerijoje rugsėjo 6 dieną Japonijos Vyriausybės finansuojamos jaunimo mainų programos dalyviai iš Japonijos susitiko su Užsienio reikalų ministerijos Politikos direktoriumi Eitvydu Bajarūnu. Susitikime buvo pristatyti Lietuvos užsienio politikos svarbiausi uždaviniai, trumpai apžvelgta Lietuvos diplomatijos istorija, santykiai su regiono valstybėmis, Lietuvos ryšiai su Azija ir Lietuvos užsienio politikos planai.

Dvylika jaunuolių iš Japonijos, kurių amžius – nuo 18 iki 30 metų, dalyvauja trijų savaičių trukmės programoje Lietuvoje. Programos metu japonai turi galimybę apsilankyti įvairiuose Lietuvos miestuose, susipažinti su Lietuvos kultūra, užsienio ir vidaus politika, ekonomika, mokslo laimėjimais ir kasdieniu gyvenimu, apsilankyti įvairiose Lietuvos valstybės institucijose ir dalyvauti diskusijose su Lietuvos jaunimu. Pagal šią programą Japonijoje liepos mėnesį lankėsi dvylika jaunuolių iš Lietuvos.

Šiame numeryje:

- **Sportas: krepšinis, futbolas, pasaulio sportas, automobiliai (p. 2, 8)**
- **Lietuvos žydų bendruomenės pareiškimas dėl 1941 metų Laikinosios vyriausybės (p. 3)**
- **S. Goštauto skiltis (p. 3, 9)**
- **JAV LB LISS žinios (p. 4)**
- **Marijampolėje perlaidoti partizanų palaikai (p. 5)**
- **Varlė bunkeryje (12) (pabaiga) (p. 9)**
- **Pianisto E. Minkštimo koncertas (p. 10)**

Valiutų santykis
1 USD — 2.71 LT
1 EUR — 3.45 LT

DRAUGAS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

Redakcijos žodis

Naujo gyvenimo pradžia kiekvienam prasideda vis kitaip: nuo svajonės, sutikto nepažįstamojo arba, kaip Šv. Jurgio Matulaičio parapijoje Vilniuje, nuo avietinio pyrago. Šioje parapijoje, rašo Bernardinai.lt, neseniai įsikūrė kavinė, bet nepaprasta. Nes tai ir mokykla, ir praktikos vieta moterims, kurios jau seniai neturi darbo, netiki savo jėgomis ir nedrąsiai žvelgia į pasaulį. Jos čia kepa pyragus, maišo blynų tešlą, tarškina puodais ir plepa tarpusavyje. Daugelis dirbančių moterų jau daug metų neturi darbo, augina mažus, dažnai sirguliuojančius vaikus ar slaugo sergančius artimuosius. Jos retai, pravėrusios darbo biržos ar įdarbinimo agentūrų duris, suranda darbą. Daugeliui jų Šv. Matulaičio parapijos namų kavinė – tikras išsigelbėjimas, nes tik čia jos ima atgauti pasitikėjimą savimi, mokosi dirbti ir bendrauti iš naujo. Tad jei kada užklysite į ją, būtinai paragaukite moterų iškepto avietinio pyrago.

Vyr. redaktorė Dalia Cidzikaitė

DRAUGAS
(USPS-161000)
THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Tel.: 773-585-9500.
Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.
Subscription Rates: $150.00.
Postmaster: Send address changes to
Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.
Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.
Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

GARBĖS PRENUMERATA
(metams kasdiena, paskelbta) $250.00
JAV
Metams $150.00 • 1/2 metų $80.00 • 3 mėn. $57.00
Pirma klase: kasdien $340.00 • visos savaitės $240.00
Kanadoje (USD)
Metams $390.00 • 1/2 metų $210.00 • 3 mėn.$110.00
Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis
Oro paštu
Metams $615.00 • 1/2 metų $315.00
Į Lietuvą reguliariu paštu
Metams $120.00 • 1/2 metų $66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:
JAV
Metams $95.00 • 1/2 metų $70.00 • 3 mėn.$48.00
Kanadoje (USD)
Metams $150.00 •1/2 metų $120.00 • 3 mėn.$75.00
Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis
Oro paštu
Metams$220.00 •1/2 metų$120.00
Į Lietuvą reguliariu paštu
Metams $70.00

Vyriausia redaktorė – Dalia Cidzikaitė
redakcija@draugas.org
Kultūrinio šeštadieninio priedo redaktorė – Renata Šerelytė
rainbow.vilnius@gmail.com
Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

• Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
• Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas:
rastine@draugas.org
skelbimai@draugas.org
administracija@draugas.org

SPORTO APŽVALGA

KREPŠINIS

LIETUVA PATEKO Į STIPRIAUSIŲ KOMANDŲ GRETAS

EDVARDAS ŠULAITIS

Turbūt tik retas krepšinio sirgalius tikėjo, kad Lietuvos vyrų rinktinė, kurioje žaidžia tik vienas NBA žaidėjas Linas Kleiza, turi vilčių iškovoti pirmą vietą D grupėje. Tačiau šį kartą tos kuklios Lietuvos (na, ir užsienyje gyvenančiose) krepšinio entuziastų svajonės išsipildė, nes įvyko mažas stebuklas – Lietuva įveikė pasaulio ir Europos čempionus ispanus bei galingus prancūzus.

Lietuva D grupėje iš 6 komandų surinko visus galimus 10 taškų ir 391:341 krepšių santykį. Antroje vietoje liko Ispanija – 8 taškai (du pralaimėjimai ir 420:356 krepšių santykis). Kitos dvi komandos – Naujoji Zelandija ir Prancūzija – taip pat surinko 8 taškus, bet turėjo prastesnį krepšių santykį (pirmoji 242:400, antroji – 351:339). 5 vieta turėjo pasitenkinti Libano komanda su 6 taškais (viena pergalė ir 339:440 krepšių santykiu). O Kanada liko be pergalės – 5 taškai ir 330:339 taškų persvara (priminsime, kad už pergalę duodami 2 taškai, o už pralaimėjimą skiriamas 1 taškas).

Taigi, dvi paskutiniosios komandos – Libanas ir Kanada – po grupinių varžybų turėjo dėtis savo sportinius krepšius ir važiuoti į namus.

O Lietuva, kaip ir kitos keturios grupių komandos, tęsia kovas toliau. Jai, kaip D grupės nugalėtojai, teko žaisti su C grupėje 4 vietoje likusia Kinija. Beje, šioje grupėje net 3 paskutinės komandos iškovojo tik po vieną pergalę, o iš jų geriausią krepšių santykį labai maža persvara turėjo Kinija.

Penktoje vietoje likusioms Puerto Rico ir Dramblio Kaulo Respublikos teko pasitraukti iš tolimesnės kovos.

C grupėje pirmoje vietoje žengė Turkija, panašiai, kaip ir B grupėje JAV komanda, nepatyrusi pralaimėjimo skonio. A grupėje žaidusi Serbija pirmą vietą užėmė turėdama vieną pralaimėjimą (prieš Vokietiją 81:82). Beje, Vokietijos ir Jordano rinktinės, likusios grupės uodegėlėje, taip pat išvažiavo namo.

Iš 24 pasaulio pirmenybėse dalyvavusių valstybinių rinktinių tik Lietuva, JAV ir Turkija grupės varžybose liko be pralaimėjimų.

Prancūzija įveikta nesunkiai

Lietuva Prancūziją įveikė nesunkiai 69:55, nors pirmame ketvirtyje prancūzai ir pirmavo 24:11. Lietuvaičiai labiausiai atsiskleidė po didžiosios pertraukos ir trečiasis ketvirtis buvo laimėtas 28:11. Komandai daugiausia taškų pelnė J. Mačiulis (19), L. Kleiza (15), M. Kalnietis (9). M. Pocius ir R. Seibutis taip pat prisidėjo prie pergalės – pirmasis 8, antrasis 6 taškais. Komandos aukštaūgis ir kapitonas R. Javtokas pelnė tik 2 taškus.

Paskutinės grupės rungtynės

Kaip ir buvo laukta, Lietuvos ir Libano susitikimas neatnešė staigmenų: lietuviai laimėjo 84:66. Čia turėjo progą parungtyniauti mažai iki tol žaidę krepšininkai, kurie neblogai pasirodė. Tad ir tarp daugiau taškų pelniusiųjų buvo naujų pavardžių: R. Seibutis (17), M. Gecevičius (16), T. Delininkaitis (11), L. Kleiza (10), T. Klimavičius (9), M. Kalnietis (7), M. Pocius ir M. Andriuškevičius (po 4), P. Jankūnas ir J. Mačiulis (po 3). Komandos aukštaūgis ir kapitonas R. Javtokas visai nežaidė.

Libaniečių eilėse geriausiai pasirodė natūralizuotas libanietis iš California valstijos J. Wroman (15).

Prasidėjo 16 komandų turnyras

Praėjusį šeštadienį rungtyniauti pradėjo 16 komandų, kurios žaidžia vieno minuso sistema (pralaimėjusieji iškrenta).

Visos komandos žaidžia vienoje vietoje – Stambulo „Sinan Erden Doma'' arenoje, talpinančioje 16,000 žiūrovų.

Čia nepasisekė lietuvio Jono Kazlausko vadovaujamai Graikijos rinktinei, kuri šeštadienį turėjo nusileisti Ispanijai 72:80 ir važiuoti į namus. Taip pat šeštadienį serbai sunkiai (73:72) nugalėjo kroatus, nors šie ilgą laiką pirmavo.

Lietuviai 16 komandų mūšyje antradienį varžėsi su Kinija dėl patekimo į ketvirtfinalį. Lietuva čia buvo aiški nugalėtoja ir nelabai sunkiai įveikė didžiausios pasaulyje valstybės rinktinę 78:67 (prieš kurią, beje, Lietuva niekada nėra pralaimėjusi).

Pradžioje pirmavo kinai

Rungtynių pradžioje antradienį Lietuvos žaidėjai pastebimai nervinosi: neįmetė poros taškų iš po kinų krepšio. Pirmuosius du pelnė kinas Wang Zhizhi, bet Mantas Kalnietis tritaškiu išvedė lietuvius į priekį – 3:2.

Simas Jasaitis (k.) kovoja su kinu Wang Zhizhi. **EPA-ELTA** nuotr.

Po to sekė juodos minutės, lietuvaičiai leido kinams atitrūkti 10:3 ir 15:5. Tada Martynas Pocius pataikė tritaškį ir sušvelnino rezultatą 8:16, o Linas Kleiza padėtį pataisė iki 11:16. Kiek vėliau jis pelnė 2 taškus, ir kinai pirmavo tik 18:13. Dar du taškus pelnė S. Jasaitis, o pirmo ketvirčio pabaigoje rezultatų lenta vis dar rodė 17:12 kinų naudai. Tačiau antrojo ketvirčio viduryje M. Kalnietis ir R. Javtokas išvedė Lietuvą į priekį 32:31. Poilsiui Lietuvos krepšininkai išėjo pirmaudami 43:40 (čia du taškus pridėjo L. Kleiza).

Po pertraukos Kinijos komanda jau neatsigavo ir Lietuva pirmavo 57:48, o vėliau net 69:51. Tik paskutiniame ketvirtyje kinai skirtumą sumažino iki 6 taškų, bet tai buvo viskas, ką jie sugebėjo padaryti.

Rezultatyviausias komandoje buvo L. Kleiza (30), M. Gecevičius pelnė 14 taškų, M. Kalnietis – 15, M. Pocius – 7, P. Jankūnas – 5 ir t.t.

Pelnę pergalę (laimėjo visas 6 rungtynes iš eilės) lietuviai pateko į aštuntuką, kur žais su Brazilijos ir Argentinos susitikimo nugalėtojais. Antradienį įvykusių rungtynių metu paaiškėjo, kad mūsiškiams reikės kovoti su argentiniečiais (jie sunkioje kovoje 93–89 nugalėjo brazilus). Jeigu jas laimės lietuviai, jie kovos dėl medalių, o pralaimėjimo atveju varžysis dėl 5–8 vietų. Linkime Lietuvai sėkmės siekiant apdovanojimų.

Lietuvos rinktinė iškopė į pasaulio čempionato ketvirtfinalį. **EPA-ELTA** nuotr.

Lietuvos žydų bendruomenės pareiškimas dėl 1941 m. Laikinosios vyriausybės ir LAF veiklos vertinimų

Lietuvos žydų bendruomenė išplatino pareiškimą dėl Lietuvos Laikinosios vyriausybės veiklos dėl Lietuvos piliečių žydų. Siūlome visą pareiškimo tekstą.

Pastaruoju metu Lietuvos masinės informacijos priemonės pagausėjo straipsnių, kuriuose bandoma vertinti Lietuvos Laikinosios vyriausybės (LLV) veiklą Lietuvos piliečių žydų atžvilgiu nuo 1941 m. birželio 23 dienos iki 1941 metų rugpjūčio 5 dienos. Lietuvos žydų bendruomenė (LŽB) tiki, kad patį LLV atsiradimo faktą skatino nuoširdus noras atkurti Lietuvos nepriklausomybę.

Deja, remdamiesi įvairiais to meto dokumentais, Lietuvos ir užsienio istorikų tyrimais, turime konstatuoti, kad, įtakojant atvirai antisemitinei Lietuvos aktyvistų fronto (LAF) veiklai, LLV priėmė labai daug antižydiškų įstatymų, tuo, be jokios abejonės, ji prisidėjo prie LAF ir vėliau nacių okupantų eskaluojamų antižydiškų nuotaikų, kurios netruko, dar vokiečių kariuomenei neįžengus į Kauną ir kitus Lietuvos miestus, peraugti į masines Lietuvos žydų žudynes – apie tai byloja gausūs istoriniai faktai. Kai kur spaudoje taip pat pasirodo ir visiškai teigiamų Savisaugos ir TDA batalionų veiklos vertinimų – LŽB tai laiko visišku nesusipratimu bei pasityčiojimu iš žuvusių Lietuvos piliečių žydų atminties.

Dauguma apžvalgininkų, gvildenančių šia temą, sąmoningai ar nesąmoningai vengia kalbėti apie LLV ir LAF sąsajas, tuo tarpu istoriniai šaltiniai akivaizdžiai liudija, kad LAF labiausiai prisidėjo prie LLV atsiradimo, formavimosi ir ideologijos, kuri žydų atžvilgiu buvo antisemitinė ir kurstytojiška.

LLV politika, kurią daugeliu atveju diktavo LAF, Lietuvos gyventojams nedviprasmiškai rodė, kad Lietuvos žydai nebėra lygūs piliečiai su lietuviais. Tokiu būdu žudymo gaivalas buvo ne stabdomas, o savotiškai skatinamas. LLV laikysena Lietuvos žydus pastatė už įstatymo ribų.

Nebuvo nė vieno LLV viešo pareiškimo ar kito dokumento, protestuojančio prieš masinį Lietuvos žydų persekiojimą, ar kito LLV dokumento, kuriame LLV būtų išreiškusi Vyriausybės valią apginti visus be išlygų Lietuvos piliečius arba susilaikyti nuo jų persekiojimo. 1941 metų liepos 12 dieną vokiečių pasiuntinys dr. Kleistas, atvykęs iš Berlyno vietoje dr. Greffės, ultimatyviai pareiškė LLV pirmininkui, kad negali būti ir kalbos, kad Vokietija pripažintų LLV. Nepaisant to, kad LLV suvokė, jog užsibrėžto nepriklausomybės tikslo nacių valdžia neleis pasiekti, diskriminaciniai, antižydiški potvarkiai, įskaitant ir gėdingus ,,Žydų padėties nuostatus" (svarstyta rugpjūčio 1 dieną, likus 4 dienoms iki LLV veikos sustabdymo), tebebuvo LLV nuolat priimami.

LŽB mano, kad dėl LLV priimtų gausių antižydiškų potvarkių, nesugebėjimo atsiriboti nuo antisemitinių LAF atsišaukimų ir jau prasidėjusių masinių Lietuvos žydų žudynių, LLV veikla yra vertintina neigiamai, nes nuo nepriklausomybės atkūrimo idėjos buvo netrukus pereita prie kolaboravimo su nacių okupantais, kuris labiausiai pasireiškė diskriminacinės LLV politikos Lietuvos žydų atžvilgiu srityje. Todėl rasti teigiamų dalykų LLV veikloje, LŽB, deja, negali. Mėginimai teigiamai vertinti save Lietuvos vyriausybe paskelbusią LLV, kuri nesugebėjo bent pareiškimu apginti jos piliečių žydų, ir suteikti jai visišką ar dalinę legitimaciją, prieštarauja ir Lietuvos interesams bei gadina jos įvaizdį tarptautinėje arenoje.

LŽB pažymi, kad buvo pavienių LLV narių, kurie vėliau, LLV sustabdžius savo veiklą, gelbėjo Lietuvos žydus rizikuodami savo gyvybe, pavyzdžiui, architektas Vytautas Landsbergis-Žemkalnis ir jo šeima. Tačiau pavieniai žmonių žygdarbiai ir Vyriausybės, kaip Tautos suvereno, veikla yra skirtingi dalykai, numatantys skirtingą atsakomybę už asmeninį poelgį ar Tautos vardu priimamą sprendimą.

Iš pagarbos Lietuvos žydų karo metų aukoms, iš pagarbos tiems keliems LLV nariams, kurių šeimos vėliau gelbėjo žydus, iš pagarbos istorijai kviečiame visus – politikus ir žurnalistus – susilaikyti nuo teigiamų LLV veiklos vertinimų, nes LLV veikla, LAF baltaraiščių siautėjimai sutampa su Lietuvos žydų masinio naikinimo pradžia. Lietuvos žydų masinės žudynės yra juoda Lietuvos istorijos dėmė. LLV, deja, yra tos dėmės dalis. Nekurkime preteksto ateities kartoms mums priekaištauti dėl to, kad tas dėmes mėginame retušuoti.

Kitąmet birželio 22 dieną sukaks 70 metų birželio sukilimui. Jo kilnus nepriklausomybės atkūrimo tikslas veik tą pačią dieną LAF smogikų pagalba buvo negrįžtamai paskandintas nekaltų Lietuvos žydų kraujyje. Kitąmet tą pačią dieną sukanka ir 70 metų, kai buvo pradėtos precedento Lietuvos istorijoje neturinčios masinės žydų žudynės, nušlavusios 600 metų puoselėtą lietuvių ir žydų bendrabūvį. Ką švęsime? Labiau turime pagrindo susikaupti maldoje už mirusius.

Paskelbkime birželio 22 dieną susikaupimo ir maldos diena – maldos už nepriklausomybę visiems Lietuvos piliečiams: lietuviams ir žydams, totoriams ir karaimams, vokiečiams ir rusams. Pagerbkime žudynių aukas ir jų atminimą, nusilenkę tiems lietuviams, kurie, rizikuodami savo gyvybe, gelbėjo savo bendrapiliečius žydus. Nemėginkime ieškoti ir kurti didvyrių ten, kur jų nebuvo. Mūsų nesupras ateinančios kartos, mūsų nesupras ir tarptautinė visuomenė, seniai radusi tinkamą moralinį ir politinį vertinimą jų kvislingams ir petenams. Būkime laisvi – nebijokime tiesos. Ir nustokime tarp eilučių piršę Lietuvos piliečiams mintį, kad rudasis okupantas Lietuvai tais laikais reiškė mažesnę blogybę, nei raudonasis. Tas neįvyks, nes kone dviejų šimtų tūkstančių nužudytų Lietuvos žydų gyvenimui jokie pseudoistorikai ir žurnalistai nebeprikels.

Mokėkime gyventi ir dirbti Lietuvos labui su tokia jos istorija, kokia ji yra. Kad ir kokia karti ji bebūtų.

Lietuvos žydų bendruomenė

Bernardinai.lt

1941 metų Laikinoji vyriausybė: du požiūriai

STASYS GOŠTAUTAS

Rašydamas įvairias skiltis apie gyvą išeiviją, pamiršau paminėti keletą jaunų išeivių, tiksliau – jų vaikų, kurie, turėdami nepaprastą talentą, užėmė savo tėvų vietą ir šiandien reiškiasi kaip rašytojai, neretai pavadinami mūsuose labiau paplitusiu žodžiu ,,publicistai", lyg jie būtų žemesnio lygio rašytojai. (Iš tikrųjų visame pasaulyje visi, kurie rašo, yra laikomi rašytojais, tad nematau reikalo žeminti gerus rašytojus, vartojant publicisto terminą, kilusį iš lotynų kalbos ,,publicus", viešas, visuomeninis).

Tarp tų jaunesnių rašytojų-žurnalistų, kurie kasdien mus nustebina savo darbštumu ir protu, yra Kęstutis Girnius, Mykolas Drunga, Donatas Januta, Ramunė ir Raimundas Lapai, o tarp senesnių, vis dar nepasiduodančių, išskirčiau Juozą Gailą ir Bronių Nainį, kurie, kaip ir mes visi, kartais prašauna pro šalį. Dar reikia paminėti Algimantą Gurecką, Algį Mickūną, Petrą Petrutį, kasdien vis rečiau parašantį Zenoną Rekašių, visą žurnalo ,,Lituanus" redakciją, na, ir, aišku, „Draugo" ir „Tėviškės žiburių" komandą. Tai parodo, kad mūsų yra labai mažai, bet net ir tokia saujelė oriai atstovauja tai nepaprastai išeivijai, kuri ir toliau nepasiduoda.

K. Girniaus vedamasis ,,Drauge" „Laikinoji vyriausybė ir žydai – ką žinome?" (2010 m. liepos 29 d.) dar kartą parodė skirtumą tarp intelektualų, užaugusių išeivijoje, ir tų, kurie subrendo sovietinėje sistemoje. Nesvarbu, kaip drąsiai jie elgtųsi, kartas nuo karto visai nelauktai iššoka *homo sovieticus* – antai, neseniai spaudoje Tomui Venclovai (ir Leonidui Donskiui) suniekinus Laikinąją vyriausybę (toliau – LV). Iš karto matyti, kad Venclova kartoja sovietinį kaltinimą, visiškai nesirūpindamas apsidairyti ir sužinoti, kaip gi ten iš tiesų buvo. Tomas yra pirmos klasės poetas, eseistas ir mąstytojas, bet kai kurie jo išsišokimai verčia susimąstyti.

Visi pažinojome Juozą Ambrazevičių (Brazaitį) – puikų ,,Darbininko" redaktorių. Bet mažai ką žinojome apie jo vadovavimą LV. Jis buvo kultūros ministras, bet kadangi vokiečiai neleido Kaziui Škirpai atvykti į Lietuvą, jo kaip ministro pirmininko vietą laikinai užėmė Ambrazevičius.

Iniciatyvos ėmėsi Leonas Prapuolenis, kurio pastangomis buvo atkurta Lietuvos nepriklausomybės laikų administracija, daug Lietuvos vyriausybės narių grįžo į savo darbo vietas, kurias jie užėmė prieš pirmąją sovietų okupaciją. Daug mūsų tėvų ir tėvų draugų dalyvavo tame pakilime ir manė, kad gal kaip nors pavyks išlaikyti Lietuvą savarankiška. Ar tai buvo iliuzija? Taip. Haliucinacija? Taip. Bet 1941 metais (beje, greitai sueis 70 metų, kai buvo sukurta LV) buvo griebtasi šiaudo galo. Mano tėvas, kankintas metus sovietų kalėjime, darė, ką galėjo, kad daugiau tokie žiaurumai nepasikartotų. Tomo tėvas griebėsi rusų patrankų. Gal dėl jo ir kitų šaunių tarybininkų Lietuva išliko gyva, nors ir prispausta gyvatės. Niekas jų laurais neapvainikuos, bet ir neprikiš, kad jie taip ar kitaip pasielgė, kai iš tikrųjų nebuvo per daug išeities kelių kovojant prieš Stalino norą sunaikinti Lietuvą ir visus lietuvius. Galbūt Lietuvos komunistai bandė gelbėti tautą nuo paskutinio genocido? Dešimtkart daugiau Stalinas sunaikino rusų ir ukrainiečių, sunaikinti visą Pabaltįjį jam būtų buvę vieni niekai.

Bet kur mes beeitume, vis prieiname akligatvį dėl lietuvių prisidėjimo žydus naikinant. Gal vieną kartą tauta turės pažvelgti atviromis akimis į faktus, kaip iš tiesų buvo, ir pripažinti savo dalyvavimą. Jeigu pirmosios okupacijos metu žydai nebūtų taip noriai ir aktyviai dalyvavę sudarant išvežimo sąrašus, kalėjimuose kankinant nepriklausomos valdžios atstovus, gal dauguma lietuvių, jeigu būtų galėję, būtų pasipriešinę Holokaustui? Galop, mes irgi buvome dalis genocido, kaip lenkai, ukrainiečiai, gudai ir kiti. Vis dėlto tiesa yra ta, kad LV atstovai nepasakė ar nespėjo perspėti žydus – Lietuvos piliečius apie gresiantį pavojų, už kurį dabar žydai kaltina visą Lietuvą ir persekioja ją kiekvieną kartą, kai pasitaiko proga. Istoriškai žydų žudynės prasidėjo 1941 metais rugpjūčio 15 d., kai LV jau buvo panaikinta, nors dar suspėjo protestuoti prieš vokiečių vykdomą savo piliečių, tarp kurių buvo žydai, 600 metų Lietuvos piliečiai, naikinimą. Tad Venclovos ir Donskio kaltinimai LV yra visiškai nepagrįsti, bjauri sovietinė propaganda. Klausimas: ar kas žino, kiek žydų balsų protestavo dėl lietuvių žudymo per pirmąjį bolševikmetį? Kiek žydų bedradarbiavo su bolševikais, kankindami ir tremdami lietuvius į Sibirą?

Pagal išgelbėtų žydų skaičių, Lietuva, atrodo, procentais pirmauja visoje Europoje. Ir tai dar daug ko nežinome, užmiršome, sunaikinome. Negalime pamiršti, kad Lietuvos žydai buvo laikomi labiausiai išsimokslinę ir geriausiai paruošti valdyti visoje Rytų Europoje. Ne veltui Vilnius buvo vadinamas ,,Šiaurės Jeruzale". Gal todėl vokiečiai su tokiu įniršiu juos norėjo sunaikinti ir sunaikino.

Marijampolėje yra Tauro muziejus – vienas iš nedaugelio partizanų muziejų, kur be sibiriokų ir kalėjimuose nuteriotų lietuvių pavardžių yra kambarys, skirtas jų kankintojams. Tarp tų išdavikų, tardytojų ir budelių buvo ir žydų, kurie lietuvius naikino vardan bolševizmo. Tarp jų buvo ir išdavikų, ir stribų, kurių pavardės ir nuotraukos išsaugotos. Kiek jie prisidėjo prie lietuvių išdavimo ir išvežimo į Sibirą dar prieš vokiečių sulaužytas paliaubas, niekas tikrai nežino. Čia būtų gera dirva Sauliui Sužiedėliui, žymiam Holokausto istorikui, pabandyti surasti, kiek lietuvių išgelbėjo ištisas žydų šeimas. **Nukelta į 9 psl.**

LIETUVOS IŠEIVIJOS STUDENTŲ STAŽUOTĖ

JAV LB LISS žinios: Lietuvos darbovietės studento stažuotojo akimis

Galimybė pajusti, ką reiškia būti gydytoju ir žmogumi

LAURA STANKEVIČIŪTĖ

Vilniaus greitosios pagalbos universitetinė ligoninė, atsidariusi 1991 metais, dabar yra viena didžiausių ligoninių Lietuvoje. Ligoninė nuolat stengiasi tobulėti, atnaujinti techniką bei gydymo būdus. Šioje įstaigoje praktiką atliko net penki Lietuvos išeivijos studentų stažuotės (LISS) studentai.

G. Kalvinskaitė: Neįkainojama patirtis

„Patirtis buvo neįkainojama, norėčiau čia sugrįžti ir kitą vasarą" – taip savo stažuotę apibūdino Greta Kalvinskaitė. Pirmąsias dvi savaites ji praleido neurochirurgijos skyriuje, kur stebėjo tris orperacijas. Tarp jų – didelio auglio ir išsiliejusio kraujo operacijas. Likusias šešias savaites Greta praleido Antrajame ortopedijos traumatologijos skyriuje, kur dirbo su vedėju Eduardu Bartkevičiumi ir stebėjo artroskopijas. Jų metu padėjo daktarams, taip pat ruošė pacientus operacijoms, siuvo mažas žaizdas. Stebėjo, kaip iš raumenų sausgyslių daromi kryžminiai raiščiai, amputuojama koją bei daugelis kitų procedūrų. Greta matė, kaip žmonės eina pasitarti su gydytojais. Ji stebėjosi gydytojų kantrumu, kaip jie viską bando išaiškinti, kol žmogus tikrai supranta, kaip atsakingai gydoma, bandoma padėti dėl įkainių, kaip maloniai bendraujama su pacientais. Pabuvojo ir traumų punkte, kur kreipdavosi pacientai tiek su paprasčiausiomis išnirimo problemomis, tiek rimtais atvirais lūžiais.

Šios praktikos metu Greta dar labiau susižavėjo medicina, pamatė, kaip daktarai daro įtaką žmogaus gyvenime. Greta liko sužavėta Lietuvos daktarais, mat ne visos sąlygos jiems suteiktos gerai dirbti, būna, kad pritrūksta kokių nors medžiagų ar įrankių, jie vis tiek puikiai atlieka savo darbą. Ji džiaugėsi, kad ir daktarai, ir rezidentai maloniai ją priėmė, pamokino.

I. Misiūnaitei daktarai patarė išmokti rusų kalbą

Ieva Misiūnaitė dirbo Pirmajame pilvo chirurgijos skyriuje. Ją daugiausiai kviesdavo padėti su įvairiomis operacijomis pilvo srityje, tad čia ji ir praleido daugiausia laiko. Ji taip pat dirbo su medicinos seselėmis, norėdama pamatyti, kaip skiriasi jų darbas nuo JAV seselių. Ieva galvoja, kad Lietuvoje yra daugiau sunkesne stadija sergančių žmonių, nes jie ilgiau delsia, eiti pas daktarus. Jos nuomone, Amerikoje daktarai ir medicinos seselės turi geresnes sąlygas – jie turi visko, ko ir kiek reikia, o Lietuvoje kartais pritrūksta tam tikrų įrankių.

Praktikantė sakė, kad daktarai bandė ją daug ko išmokyti ir, atrodė, buvo labai patenkinti, kad stažuotojai nori dirbti. Kai pamatė, kad jie nebijo darbo ir siekia kažko išmokti, daktarai kvietėsi juos į operacijas. Bet Ievai buvo liūdnoka, kad su pacientais sunku buvo susikalbėti, nes labai daug rusakalbių. O ir lietuviai ne visi noriai šnekėdavo. Daktarai patarė jai, jog norint dirbti Vilniuje reikėtų išmokti rusų kalbą.

L. Jarašiūtė norėtų vėl sugrįžti padirbėti

Lina Jarašiūtė dirbo tame pačiame chirurgijos skyriuje, kaip ir Ieva, tik daugiau su medicinos seselėmis, mat ji pati nori ateityje dirbti sesele. Darbo metu ji atnešdavo pacientams pusryčius ir vaistus, kuriuos maišydavo su lašeline. Jai buvo leista leisti vaistus ir statyti lašelinę. Lina taip pat padėjo nuvežti pacientus į kitus skyrius, laboratorijas, padėjo ištraukti zondus, pilvo drenus, kateterius, dirbo operacinėje. Teko pabuvoti ir priėmimo skyriuje. Ten stebėjo ateinančius pacientus, kurių daugumą atvyko į ligoninę dėl apendicito, pilvo uždegimo. Ji taip pat dalyvavo darant endoskopijas ir ekoskopijas.

Lina labai džiaugėsi su visais dirbdama, smagu buvo, kad ją taip prižiūrėjo, buvo jai malonūs. Jai pasirodė, jog Lietuvoje seselės turi šiek tiek mažiau pareigų, nes tiesiog neturi tam sąlygų, įrankių, pagalbos. Mažai kas kompiuterizuota, todėl daug ką tenka užrašinėti ranka, o tai užima daug laiko. Linai ši praktika buvo nepakartojama, ji norėtų kada nors ateityje vėl sugrįžti padirbėti, nes tikrai daug išmoko.

Ieva Misiūnaitė ir Lina Jarašiūtė.

Greta Kalvinskaitė operacinėje.

N. Mulokaitė JAV įgytas žinias svajoja pritaikyti Lietuvos ligoninėse

Nida Mulokaitė savo stažuotę irgi įvertino labai teigiamai. Ypač didelį įspūdį jai paliko tai, jog ji turėjo galimybę padėti gydytojui operacinėje, kur be didelio vargo viską suprato ir išsiaiškino. Operacijų metu ji laikė medicininius įrankius, apvalė kraują ligoniams, palengvino įpjovimus ir susiuvimus. Ją ir pačią išmokė susiųti odą ir net davė įrankius praktikuotis. Nida pastebėjo, kad Lietuvoje kartais pritrūksta įrankių operacinėje bei palatose, mažiau dėmesio skiriama pokalbiams su ligoniais.

Šiuo metu Nida jau atlieka stažuotę JAV ir jaučia didelį skirtumą klientų aptarnavimo srityje. Jai patinka, kad JAV yra nustatytos griežtos taisyklės, kaip šnekėti su pacientais, kaip juos nuraminti. Ji mėgsta dirbti su žmonėmis, jai svarbu išklausyti jų problemas, aptarti ligas bei duoti patarimus tokiais žodžiais, kurie nesukeltų didelio streso ar baimės pacientui. Ji taip pat nori, jog ligoniai jaustųsi, jog yra prižiūrimi, kad jie galėtų jaustis ramiai savo apsistojimo ligoninėje metu. Nidos nuomone, Lietuvoje dar šiek tiek trūksta dėmesio bendravimui su pacientais, nors ji supranta, kad darbas šiose įstaigose tikrai sunkus.

Po savo stažuotės Lietuvoje mergina vis rimčiau galvoja baigti studijas šioje šalyje, nes jai patiko, jog čia visur buvo gydytojai ir slaugytojai. Ji norėtų JAV įgytas žinias apie mediciną pritaikyti Lietuvos ligoninėse, galvoja, kad pati čia sunkiu darbu galėtų pakeisti požiūrį į mediciną. Stažuotės metu Nida sutiko pažįstamų žmonių, džiaugėsi, kad jos šeimos gydytojai jos nepamiršo, maloniai su ja bendravo. Per visą šį laiką ji išmoko, kaip suleisti vaistus žmonėms, kaip teisingai paskiepyti, kaip nuvesti žmogų į priešoperacinę. Lankėsi beveik visuose kasdieniniuose susitikimuose, kuriuose skyriaus vedėjai ir kiti darbuotojai aptardavo naujus ligonius ir operacijas. Ši kasdieninė veikla Nidai buvo įdomi, nes JAV dar nebuvo turėjusi progos eiti visur, kur eina daktarai, ir stebėti jų visos dienos darbus.

Nida Mulokaitė.

Pati sunkiausia dalis Nidai buvo, kai vienai moteriai beveik penkias valandas operavo koją. Operacija buvo labai sudėtinga, be to, reikėjo prisiūti protezą. Tai buvo paskutinė išeitis arba būtų reikėję iškart tą koją amputuoti. Deja, po savaitės koją vis tiek reikėjo amputuoti. Skausmas buvo nenumaldomas, moteris daug kankinosi, prisiminė Nida. Dukra jaudinosi, kad motina liks be kojos. Nida pasakojo, jog prisirišo prie moters, kuri buvo labai maloni, rūpinosi savo šeima, tačiau po tiek kančių vis tiek prarado koją. Tai buvo pirmas kartas, kai operacinėje Nida sakė jautėsi blogai. Ją paveikė ne kraujas ar blogas vaizdas, bet tai, jog ji įsivaizdavo, kaip tą akimirką jautėsi moteris, netekdama kojos. Nors Nida supranta, jog ateityje matys ir blogesnių ligų ir sunkesnių operacijų, čia ji pirmąkart taip stipriai pajuto, ką reiškia būti daktaru ir žmogumi.

Marijampolėje iškilmingai perlaidoti partizanų palaikai

ALGIS VAŠKEVIČIUS
Specialiai „Draugui" iš Lietuvos

Rugsėjo 6-ąją Marijampolėje iškilmingai perlaidoti šešių partizanų palaikai, kurie buvo surasti dar 1999 metais. Partizanų palaikai amžiam poilsiui atsigulė Marijampolės miesto naujosiose kapinėse esančiame Žuvusiųjų už Lietuvos laisvę memoriale.

Prieš vienuolika metų buvusiame Marijampolės Vytauto parke buvo atliekami žvalgomieji archeologiniai tyrimai, kai čia ruoštasi statyti paminklą žuvusiems Tauro partizanų apygardos partizanams bei Vytautui Didžiajam. Tada turėta duomenų, kad šalia parko esančiame pastate, kurį senieji marijampoliečiai žinojo kaip Bagdono namą, pokario metais buvo kankinami ir žudomi partizanai.

Šiame pastate jau nuo 1944 metų veikė MGB, vėliau – NKGB būstinė, kur buvo tardomi ir kankinami Lietuvos patriotai. Iki šių dienų pastato rūsiuose yra išlikę įrašai – dalies ten kalėjusių žmonių pavardės.

Vilniaus universiteto Archeologijos katedros dėstytojas Algimantas Merkevičius kartu su studentais ir kariškiais 1999-aisiais ištyrinėjo 96,3 kvadratinių metrų plotą tarp šio namo ir nedidelio Javonio upelio, kuris dabar yra kanalizuotas ir užkastas žemės sluoksniu. Šiame plote vos už 8 metrų nuo namo sienos rasti šešių žmonių palaikai.

Palaikai gulėjo netvarkingai, po du kiekvienoje duobėje. Kai kuriems užkastiesiems buvo užkimštos burnos, užrištos akys. Vienas iš nužudytųjų vilkėjo Lietuvos kariuomenės uniforminį švarką – buvo rasta saga su Vyties ženklu. Mirusieji buvo apipilti kalkėmis, vienoje iš duobių virš palaikų buvo rasta vaistų ampulių. Palaikai buvo užkasti drėgnoje vietoje ir gerai išsilaikė.

Žuvusiųjų atminimui – Kančių koplytėlė.

Valstybinės teismo medicinos tarnybos specialistai nustatė, kad dviejų rastų moterų amžius galėjo siekti 23–28 metus, du vyrai kiek vyresni – apie 40–50 metų, kiti du – jauni (apie 20–30 metų). Visi žuvę smurtine mirtimi – rasti šautiniai krūtinės ir kaukolės sužalojimai. Tyrimai parodė, kad žemėje palaikai išgulėjo apie 40-50 metų. Po šių tyrimų palaikai buvo saugomi Mykolo Romerio universiteto Teismo medicinos instituto Medicinos kriminalistikos laboratorijoje, o šiemet pervežti į Marijampolę ir iki perlaidojimo saugoti Marijampolės rajono prokuratūroje.

Tų dienų liudininkai pasakoja, kad vienus kūnus užkasdavo ant Javonio upelio kranto, kitus sumesdavo į gilią paplavų duobę, ten pat namo kieme. 1991-aisiais šalia šios vietos Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos pastangomis šalia minėto pastato iškilo Kančių koplytėlė, ant namo atsirado lentelė, informuojanti apie to laiko įvykius.

Marijampolės rajono apylinkės prokuratūroje prieš 10 metų buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas dėl genocido fakto. Vyriausiasis prokuroras Rimas Bradūnas sakė, kad nėra abejonių, jog rastieji palaikai – represinių struktūrų veiklos rezultatas, tačiau ikiteisminis tyrimas nevyksta sėkmingi, nes atpažinti nusikaltėlius labai sunku – Rusija į tokius prokurorų užklausimus nepateikia jokių atsakymų.

Šiemet pavasarį atliktas ir skeleto griaučių DNR tyrimas, siekiant atpažinti nužudytuosius, tad išlieka galimybė palaikus atpažinti.

Kol kas ties namu Vytauto gatvėje ištyrinėtas tik nedidelis žemės plotas – manoma, kad čia gali būti ir gerokai daugiau nužudytųjų palaikų. Tokiems tyrimams trūksta pinigų, tad kol kas jie atidedami. Politiniai kaliniai ir tremtiniai, atmenantys tų dienų žiaurumus, teigia, kad čia galėjo būti nužudyta net iki poros šimtų žmonių. Tiesa, nėra tiksliai žinoma, kurioje vietoje guli palaikai, nes jie buvo užkasami naktimis.

Neabejojama, kad tokių vietų ir Marijampolėje, ir visoje Sūduvoje gali būti gerokai daugiau. Politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Marijampolės padalinio narė, buvusi Tauro apygardos partizanų ir tremties muziejaus vadovė Aldona Vilutienė prisimena, jog pirmasis masinis partizanų palaikų perlaidojimas Marijampolėje buvo surengtas vos prasidėjus Atgimimui, 1989 metais – tada vienu metu pašarvota 20 karstų, kuriuose buvo dar daugiau asmenų palaikų. Pastaruoju metu tokie perlaidojimai vyksta retai.

Šešių žuvusiųjų palaikai buvo pašarvoti Marijampolės apskrities salėje, visai netoli tos vietos, kur ir buvo surasti. Čia su jais atsisveikino ir žuvusiųjų atminimą pagerbė partizanai, tremtiniai, valdžios atstovai, kariškiai, moksleiviai, jaunieji šauliai ir skautai. Po Mišių Švento Vincento Pauliečio bažnyčioje karstai iškilmingai buvo vežami į amžinojo poilsio vietą, pagarbą žuvusiesiems atidavė Marijampolėje esančio kunigaikščio Vytenio bendrosios paramos logistikos bataliono kariai, oro erdvės stebėjimo posto atstovai, visuomenė, grojo Oro pajėgų orkestras.

Netoli Bagdono namo – paminklas Tauro apygardos partizanams.

Palaikai buvo pašarvoti salėje netoli tos vietos, kur surasti.

Šio namo rūsyje buvo kankinami ir žudomi žmonės.

Nuotraukos priminė istoriją. **A. Vaškevičiaus** nuotraukos

Poetui K. Navakui skirta Heseno žemės literatūros stipendija

Vilnius, rugsėjo 8 d. (ELTA) – Poetas, rašytojas ir vertėjas Kęstutis Navakas laimėjo Vokietijos Heseno žemės literatūros stipendijos konkursą. Dar šių metų rudenį jis stažuosis Vokietijoje Vysbadeno mieste.

Poetas, rašytojas ir vertėjas Kęstutis Navakas. **ELTA** nuotr.

Penktą kartą vykusiame konkurse šiemet dalyvavo penki lietuvių autoriai. Vysbadene K. Navakas ketina užbaigti romaną, dėl kurio jau yra pasirašęs sutartį su leidykla. Kadangi naujoje K. Navako knygoje bus įvairių pasaulio kultūrų ženklų, joje turėtų atsispindėti ir Vokietijoje sukaupta patirtis. Pasak paties rašytojo, stažuotė svečioje šalyje jam leis atsiriboti nuo kasdienės buities ir suteiks papildomų kūrybinių minčių.

Tuo tarpu Kaune, Vytauto Didžiojo universitete (VDU), šį rudenį apsilankys rašytojas iš Heseno Ralph-Rainer Wuthenow. Projektą įgyvendina VDU kartu su Vokietijos Heseno žemės Mokslo ir meno ministerija, Vysbadeno miestu ir Heseno žemės literatūros taryba.

„laiKINAS'10" šiemet – su A. Mamontovu

Vilnius, rugsėjo 8 d. (lietuviams.com) – Gruodžio 4 d. Vokietijoje, Hiutenfelde esančioje Rennhofo pilyje vyks antrasis Europos lietuvių trumpametražių filmų festivalis „laiKINAS'10". Nors iki renginio yra dar daugiau nei 3 mėnesiai, norintys dalyvauti festivalyje jau dabar turėtų pradėti kaupti idėjas naujiems darbams.

Praėjusiais metais pirmasis festivalis sulaukė 19 kino kūrinių. Pasak renginį organizuojančio Europos lietuvių kultūros centro (ELKC) direktoriaus Rimo Čuplinsko, tai maloniai nustebino ir įrodė, jog Europoje gyvena gabių, aktyvių lietuvių kino kūrėjų. Pasak R. Čuplinsko, svarbu ne tik Europos lietuvių bendruomenei susipažinti su daugeliu Europoje lietuvių sukurtų filmų, bet ir per bendravimą, draugystę ir užmegztus ryšius įkvėpti jaunimą šiai veiklai, skatinti Europoje gyvenančių lietuvių bendradarbiavimą kuriant filmus.

Šiais metais kino festivalyje svečiuosis Andrius Mamontovas. Garsiam muzikantui nėra svetimas kino menas – jis yra vaidinęs keliuose kino filmuose, save išbandęs kaip kino aktorius. A. Mamontovas vertins festivaliui pateiktus darbus, dalyvaus bendrose filmų peržiūrose, paskaitose, diskusijose su renginio dalyviais bei svečiais.

Festivalyje dalyvauti kviečiami profesionaliai ar mėgėjiškai filmus kuriantys ar kinematografija besidomintys už Lietuvos ribų gyvenantys lietuviai. Esminė konkurso sąlyga, jog bent vienas iš kūrybinės grupės narių būtų lietuvių kilmės. Dalyviams suteikiama visiška saviraiškos laisvė. Darbų temų, žanrų ir techninio įgyvendinimo pasirinkimas – neribotas.

Festivalio metu vyks paskaitos, diskusijos, bendra pristatytų filmų peržiūra, aptarimas bei žiūrovams labiausiai patikusio filmo rinkimai. Kūrinius konkursui reikia pateikti iki lapkričio 25 dienos .avi arba .mov formatu. Pageidautina filmo trukmė – 5 –15 minučių. Laukiami ir mėgėjų bei pradedančiųjų menininkų darbai, tikimasi, jog šis renginys įkvėps bei duos jiems teigiamą postūmį tolimesnei kūrybai ir veiklai. Dalyvavimas festivalyje nemokamas, tačiau kadangi dalyvių bei žiūrovų skaičius yra ribotas, renginio organizatoriai prašo visų iš anksto registruotis. Registracijos anketą nuo spalio pradžios rasite ELKC puslapyje.

Per pusmetį Airijoje už pakistaniečių ištekėjo 25 lietuvės

Vilnius, rugsėjo 8 d. (BNS) – Per pirmą šių metų pusmetį Airijoje už pakistaniečių vyrų ištekėjo 25 moterys iš Lietuvos. Pareigūnai teigia, kad dauguma šių santuokų – netikros.

Daugiausia santuokų tuo pačiu laikotarpiu pakistaniečiai sudarė su latvėmis – 95, skelbia internetinė svetainė globalpost.com. Už pakistaniečių per pusmetį taip pat ištekėjo 18 lenkių, 17 esčių ir 98 moterys iš kitų šalių.

Dauguma tariamas santuokas sudarančių vyrų yra iš Pakistano (253), tačiau likusieji 314 iš Nigerijos, Brazilijos ir Indijos per pirmus 6 šių metų mėnesius taip pat sudarė santuokas su Europos Sąjungos (ES) piliečiais. Su jomis netikras santuokas dažniausiai sudaro studentai, turintys laikinas vizas, ar deportacijos laukiantys prieglobsčio prašytojai. Tariamos santuokos jiems suteikia galimybę gauti leidimą nuolat gyventi ES.

Tokias santuokas sudarančios iš Rytų Europos atvykusios moterys dažniausiai labai jaunos, pažeidžiamos ir kilusios iš skurdžių šeimų. Jas suvilioja iki 5,000 eurų (17,300 litų) siekiantis užmokestis už tokią santuoką, teigia imigracijos biuro vadovas John O'Driscoll. Anot jo, dokumentai sutvarkomi ir iškilmės surengiamos taip tikslingai, kad dauguma maždaug po savaitės gali vykti namo.

Pasak globalpost.com, Airijos imigracijos policija per pastaruosius 9 mėnesius užginčijo 56 tokias santuokas. Pareigūnai kartu su Interpolu aiškinasi dėl suklastotų dokumentų. Tačiau atkreipiamas dėmesys, kad pastangos užkirsti kelią santuokoms dėl naudos gali neigiamai paveikti tikras santuokas ir tuos, kurie jau yra susituokę ne vienerius metus.

Svarbu žinoti

JAV padidino mokestį už įvažiavimą į šalį

New York, rugsėjo 8 d. (ELTA) – Jungtinės Valstijos padidino mokestį už įvažiavimą į šalį. Užsieniečiai, turintys teisę į bevizį įvažiavimą į Jungtines Valstijas, nuo rugsėjo 8 dienos turės mokėti prieš apsilankydami šalyje ne 10 dolerių, kaip anksčiau, o 14.

Apie padidintą mokestį paskelbė JAV muitinės ir pasienio valdyba, paaiškinusi savo sprendimą tuo, kad būtina padengti išlaidas, skirtas Elektroninės leidimo keliauti sistemos (ESTA) darbui užtikrinti. Pagal bevizio režimo programą tam tikrų šalių piliečiams leidžiama keliauti į JAV be vizos turizmo ar trumpo verslo apsilankymo tikslais iki 90 dienų trukmės laikotarpiui. Pagal šią programą įvažiuoti į JAV be vizos gali Andoros, Norvegijos, Australijos, Airijos, Portugalijos, Austrijos, Italijos, San Marino, Belgijos, Japonijos, Singapūro, Brunėjaus, Pietų Korėjos, Slovakijos, Čekijos, Latvijos, Slovėnijos, Danijos, Lichtenšteino, Ispanijos, Lietuvos, Švedijos, Suomijos, Liuksemburgo, Šveicarijos, Prancūzijos, Maltos, Didžiosios Britanijos, Vokietijos, Monako, Graikijos, Nyderlandų, Vengrijos ir Naujosios Zelandijos piliečiai.

A. Kubilius jaunimo emigraciją laiko neišvengiama

Vilnius, rugsėjo 7 d. (ELTA) – Lietuvos piliečių, o ypač jaunimo, emigracija yra neišvengiamas reiškinys, tačiau svetur pabuvę žmonės sugrįžta su neįkainojama patirtimi ir žiniomis, įsitikinęs premjeras Andrius Kubilius.

,,Tokia krizė, kokia palietė Lietuvą, kartu ir Latviją, Estiją, sukėlė didelį nedarbą. Tikrai labai skaudu, kad nedarbas tarp jaunų arba pirmą kartą ateinančių į darbo rinką žmonių yra žymiai didesnis negu vidurkis. Mes kai kuriuos įstatymus ir kai kurias priemones, kaip padėti pirmą sykį ateinantiems į darbo rinką, esame priėmę ir sukūrę, ir jie pradedami įgyvendinti, kad darbdaviai su didesniu noru ir su tam tikromis lengvatomis priimtų į darbą kaip tik jaunesnius žmones. Bet visiškai akivaizdu, kad, esant tokiam nedarbui, pakankamai didelė dalis, ypač jaunų žmonių, turinčių jaunatviškos drąsos, tikrai važiuos į užsienį ieškoti ten geresnio gyvenimo. Tai yra turbūt neišvengiama", – interviu Lietuvos radijui sakė A. Kubilius.

Pasak jo, jauni, išsilavinę ir užsienyje įgiję patirties žmonės turės privalumų tolesnėje Lietuvos ateityje, kur, anot premjero, moderni, besivystanti, konkurencinga ekonomika kaip tik bus paremta žiniomis. A. Kubilius priminė anglų banko ,,Barclays" atidarytą informacinių technologijų centrą Vilniuje, kur dirba ir lietuvių, kurie sugrįžo į Lietuvą iš Londono.

,,Yra tokia lietuviška patarlė: nėra to blogo, kas neišeitų į gera. Gal pabandykime neprarasti vilties ir su tam tikru optimizmu žiūrėti į tą galimybę, kur jaunimas tikrai ras sau darbą kurioje nors tinkamoje šalyje, o vėliau grįš su didžiule patirtimi", – sakė A. Kubilius.

Prasidėjo žygis prie Juodosios jūros

Trakai, rugsėjo 8 d. (ELTA) – Senuosiuose Trakuose prasidėjo projekto ,,2000 km istorijos" žygis žirgais prie Juodosios jūros. Dešimt raitelių ant žemaitukų žirgų su palyda leidosi į keturiasdešimties parų žygį per buvusias Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės žemes.

Raiteliai joja žemaitukų veislės žirgais, garsėjančiais ištverme ir užsispyrimu. **DELFI.lt** nuotr.

Iš Trakų link Baltarusijos sienos pasukę raiteliai Lietuvos teritorija keliaus tris dienas. Lietuvos-Baltarusijos sieną šalia Norviliškių numatyta kirsti šeštadienio rytą. Per dieną planuojama nujoti po 50 kilometrų.

,,Žygis yra sudėtingas. Keliaujant automobiliu ar kita važiuojamąja priemone, jeigu kelyje iškils kliūtis, apvažiuoti 20 ar 30 kilometrų nėra sudėtinga, šiuo atveju žirgui tai jau didelis papildomas krūvis, o ir stovyklavietės bet kur kurti negalima, nes arkliams reikia vandens bei pievos. Kaip bebūtų, Juodąją jūrą pasieksime, laikykite už mus kumščius", – sakė kelionės vadovu tapęs aistringas keliautojas Vilniaus vicemeras Gintautas Babravičius.

Aplankydami kelias dešimtis istorinių vietų žygio dalyviai Vytauto Didžiojo keliais ketina prajoti Baltarusiją ir apytiksliai per 40 parų pasiekti Očakov miestelį Ukrainoje. Filmavimo komanda filmuos kelionės akimirkas, kurios vėliau guls į istorinį dokumentinį filmą.

Palinkėti sėkmės ir išlydėti raitelių į istorinį žygį atvyko ir užsienio reikalų viceministrė Asta Skaisgirytė-Liauškienė, pažadėjusi padėti keliautojams, jei iškiltų sunkumų kitose šalyse. Į Vytauto gimtinę išlydėti žygio dalyvių atvyko raitelių šeimos nariai bei draugai. Senųjų Trakų Kęstučio pagrindinės mokyklos bendruomenės nariai raiteliams įteikė Vytauto Didžiojo gimtinės žemės.

Drąsiam iššūkiui pasiryžo 8 vyrai ir 2 moterys. Neprofesionalūs raiteliai joja žemaitukų veislės žirgais, kurie garsėja savo ištverme ir užsispyrimu. Istoriniai šaltiniai teigia, kad būtent tokiais arkliais jojo ir Vytautas Didysis.

Pasaulio naujienos

N. Sarkozy nutarė išsiųsti iš Rytų Europos kilusius romus į Rumuniją ir Bulgariją. **Reuters** nuotr.

Romų padėtis reikalauja europinio atsako, teigia europarlamentarai

Strasbūras, rugsėjo 8 d. (BNS) – Europos Parlamentas (EP) aptarė Prancūzijos sprendimą išsiųsti šimtus romų į Bulgariją ir Rumuniją. Daugumos EP frakcijų atstovai abejojo Prancūzijos valdžios veiksmų teisėtumu, taip pat ragino Europos Sąjungą (ES) ir jos šalis imtis ryžtingesnių priemonių romams integruoti.

,,Svarbu, kad romai netaptų atpirkimo ožiais", – teigė ES Tarybos atstovas, Belgijos Europos reikalų ministras Olivier Chastel. Nors dar prieš dešimtmetį patvirtintas ES nurodymas draudžia diskriminuoti žmones dėl jų tautybės, romai ES vis dar diskriminuojami, o per pastaruosius keletą metų jų padėtis dar labiau pablogėjo, sakė ministras. Jis pridūrė, jog ES šalys turi imtis priemonių gerinti romų padėtį, o ES – joms padėti.

,,Draudžiama kolektyviai iškeldinti žmones. Europoje neturi būti kolektyvinių bausmių", – teigė Europos Komisijos (EK) vicepirmininkė Viviane Reding. Nors ES valstybės turi teisę sugrąžinti į savo šalis tuos, kurie pažeidžia įstatymus, negalima taikyti represyvių veiksmų vien dėl priklausymo tautinei grupei, pridūrė ji. Komisarė pranešė apie įtemptą EK ir Prancūzijos dialogą, kurio metu Prancūzija įsipareigojo nebesiimti naujų veiksmų prieš romus. Vis dėlto, V. Reding teigimu, Prancūzija turi patobulinti savo įstatymus dėl laisvo asmenų judėjimo.

Tuo tarpu ES užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties komisaras Liszlo Andor pridūrė, jog 12 ES valstybių (ir senųjų, ir naujųjų) jau parengė paramos romams programas, kurioms numatyta 17,5 mlrd. eurų, iš jų 13,3 mlrd. – iš Europos socialinio fondo.

,,Išsiuntimas gali būti taikomas tik atskirais atvejais, teismo sprendimu ir turint žmogaus sutikimą", – kalbėjo Europos liaudies partijos atstovė iš Vengrijos Livia Jaroka. Ji pasidžiaugė, kad ES institucijos tapo tokios jautrios romams, tačiau piktinosi, jog per dešimtmetį nieko nepadaryta, o apie romus kalbama ,,tik tada, kai tai politiškai paranku". EP narė ragino priimti europinę programą romų padėčiai gerinti.

Tuo tarpu Socialistų ir demokratų partijos atstovas iš Austrijos Hannes Swoboda išreiškė stiprų nusivylimą EK atstovais, kurie išsakė ,,per mažai kritikos Prancūzijos vyriausybei".

ES užsienio politikos vadovė pasmerkė JAV bažnyčios planus sudeginti Koraną

Briuselis, rugsėjo 8 d. (BNS) – Europos Sąjunga (ES) griežtai smerkia vienos Florida valstijos bažnyčios planus sudeginti Koraną, pareiškė Bendrijos užsienio politikos vadovės Catherine Ashton atstovė spaudai.

,,Vyriausioji įgaliotinė užsienio reikalams ir saugumo politikai gerbia visas religines pažiūras, tačiau šis kelias netinkamas", – atstovė persakė žurnalistams C. Ashton reakciją į vieno evangelikų dvasininkų pranešimą, kad Korano knygos bus viešai deginamos šeštadienį, minint rugsėjo 11-osios teroro išpuolių Jungtinėse Valstijose devintąsias metines.

JAV pareigūnai negali imtis jokių veiksmų, nebent Florida valstijos Gainesville mieste veikiančios bažnyčios ,,Dove World Outreach Center" dvasininkas Terry Jones iš tikrųjų šeštadienį padegs musulmonų šventąją knygą.

Tačiau JAV valstybės sekretorė Hillary Clinton jau pavadino šiuos planus žeminančiais, o Baltieji rūmai pritarė nuogąstaujantiems, kad toks žingsnis sukeltų įtūžį musulmonų pasaulyje ir padidintų pavojų amerikiečių karių gyvybėms.

Jungtinėse Valstijose prieš musulmonus nukreiptos nuotaikos sustiprėjo, kai buvo paskelbti planai pastatyti islamo kultūros centrą New York mieste netoli rugsėjo 11-osios išpuolių vietos, kur 2001 metais buvo sugriauti Pasaulio prekybos centro dangoraižiai.

Šeštadienį minimos šių išpuolių metinės sutaps su 1,5 mlrd. pasaulio musulmonų švenčiama Atsigavėjimo šventė (Id al Fitru), užbaigsiančią šventąjį pasninko ir maldos mėnesį Ramadaną.

JAV

PARYŽIUS

Masiniais protestais šimtai tūkstančių prancūzų reiškė savo nepasitenkinimą konservatyvios vyriausybės politika. Visoje šalyje, profsąjungų duomenimis, į gatves išėjo daugiau kaip 2,5 mln. žmonių. Profsąjungų tikslas buvo toliau daryti spaudimą prezidento Nicolas Sarkozy vyriausybei.

KIJEVAS

Kalbos įstatymo projektas, kuris svarstomas Ukrainos parlamente, suteiks daugiau teisių rusakalbiams Rusijoje, pareiškė Ukrainos parlamentaras Vadim Kolesničenka. Remiantis įstatymo projektu, ukrainiečių kalba išliks vienintele valstybine kalba šalyje, tačiau ,,mažumų" kalbų vartojimo sritis išsiplės, teigia valdančiosios Regionų partijos frakcijos narys V. Kolesničenka, kuris vadovauja ir Rusų kalba kalbančios Ukrainos judėjimui.

MADRIDAS

Protestuodami prieš neišmokamas algas 50 ispanų šachtininkų jau kelias dienas sėdi šachtoje pusės kilometro gylyje. Jiems nesvarbu, kad čia nėra šildymo, o oro drėgmė siekia 80 proc. Savo akcija darbininkai nori atkreipti Ispanijos vyriausybės dėmesį. Kalnakasiai atsisakė išlįsti į dienos šviesą, nes iki šiol negavo algos už rugpjūtį.

RUSIJA

MASKVA

Rusijos kosmonautai grasina streiku. Jie piktinasi tuo, kad Gynybos ministerija vieno jų kolegos neapdovanoja Rusijos didvyrio ordinu.

* * *

Rusijos teisėsaugos institucijos nuo metų pradžios uždraudė maždaug 5,000 interneto tinklalapių, kuriuose buvo vaikų pornografijos. Šiais metais buvo iškeltos ir perduotos į teismą 200 bylų dėl tinklalapių, susijusių su vaikų pornografija, uždarymo. 270,000 nepilnamečių įrašyti į vidaus reikalų įstaigų įskaitą.

AZIJA

MANILA

Filipinų sostinėje Maniloje prasidėjo įtakingo šalies politiko, kaltinamo dalyvavus žiauriausiose politinėse žudynėse, teismas. Andal Ampatuan neigia jam pareikštus kaltinimus nužudymais per pernai įvykusias masines žudynes. Per šiuos neramumus buvo nužudyti 57 žmonės – priešiškos politinės partijos šeimos nariai bei jų rėmėjai.

JAV

WASHINGTON, DC

Buvęs JAV pajėgų karys oficialiai apkaltintas planavęs nužudyti JAV prezidentą Barack Obama ir buvusį Amerikos vadovą Bill Clinton. Kaltinimai buvo paviešinti po to, kai policijos pareigūnai sulaikė Robert Anthony Quinones dėl įkaitų dramos JAV Virginia valstijoje esančioje karinėje bazėje. Tai įvyko rugsėjo 6 d., kai buvęs karys pateko į karinę ligoninę ir pareikalavo psichologinės pagalbos. Tuomet 29 metų vyras įkaitu paėmė 3 asmenis ir laikė juos grasindamas ginklu beveik 2 valandas. Galiausiai R. A. Quinones pasidavė policijos pareigūnams.

LOS ANGELES

Vienam Tailando lėktuvui leista grįžti į Bankoką po patikrinimo Los Angeles oro uoste dėl klaidinančio pranešimo apie bombą, kuris buvo rastas beveik 200 žmonių skraidinusiame lėktuve. Pareigūnai apklausė iš Bankoko į Los Angeles atskridusio Tailando oro bendrovės ,,Thai Airways" lėktuvo keleivius ir įgulą, kai ant vieno veidrodžio lėktuvo tualete buvo pastebėtas pranešimas apie bombą, užrašytas netaisyklinga anglų kalba.

NEW YORK

Filantropas George Soros skyrė 100 mln. dolerių žmogaus teisių organizacijai – tai didžiausias tokia dovana šiais metais. New York mieste įsikūrusi „Human Rights Watch" organizacija tiria žmogaus teisių pažeidimus visame pasaulyje. Už filantropo pinigus organizacijos vadovai tikisi pasisamdyti trečdaliu daugiau darbuotojų. Jie taip pat teigia, kad šiais pinigais bus stengiamasi stiprinti savo pozicijas Kinijoje ir Indijoje.

PASAULIO SPORTO NAUJIENOS

Parengė **Paul Triukas**

R. Berankis pralaimėjo 15-ajai raketei

124-ąją vietą „Association of Tennis Professional" (ATP) lentelėje užimantis Ričardas Berankis praėjusią savaitę pakartojo pergalę didžiojo kirčio (Grand Slam) turnyro pirmajame rate, tačiau pralaimėjo antrajame.

Kaip ir „Wimbledon", „US Open" varžybose R. Berankis iškovojo pergalę pirmajame varžybų rate. Šį kartą jis 6-4, 6 (5)-7, 6-3, 6-2 nugalėjo amerikietį Ryan Sweeting. Antrajame rate jis po daugiau nei 3 valandų kovos 4-6, 7-6 (4), 3-6, 6-1, 5-7 nusileido 15-ajai pasaulio ir 13-ajai turnyro raketei, austrui Jurgon Melzer.

Už savo pasirodymą R. Berankis uždirbo 70 ATP taškų ir 31 tūkst. JAV dolerių. Galbūt iki metų pabaigos Rička (R. Berankio pravardė) sugebės pakilti į 100-tuką geriausiųjų ATP žaidėjų.

Tenisininkas Ričardas Berankis.
Dainiaus Labučio (ELTA) nuotr.

K. Vasiliauskas dukart atvažiavo antras

Praėjusią savaitę po ilgesnės nei mėnesio pertraukos įvyko aštuntasis, priešpaskutinis „Formulės 2" čempionato ratas.

Pirmosiose lenktynėse iš pirmosios vietos lenktynes pradėjo rusas Sergey Afanasyev. Vis dėlto lenktynėse greičiausias buvo čempionate pirmaujantis Dean Stoneman. Antras liniją kirto lietuvis Kazimieras Vasiliauskas. Trečias – antroje vietoje čempionato rikiuotėje esantis Jolyon Palmer.

Antrosiose lenktynėse iš pirmosios vietos lenktynes pradėjo D. Stoneman, o K. Vasiliauskas – iš trečiosios vietos. Visą lenktynių laiką pirmas važiavo D. Stoneman, kuris ir pelnė šeštą pergalę šių metų čempionate. Antras ir vėl atvažiavo Kazimas (K. Vasiliausko pravardė). K. Vasiliauskas nuo pat pradžios važiavo trečias, bet likus trims ratams iki pabaigos sugedo italo Nicola de Marco automobilis. Trečias antrąsias lenktynes baigė S. Afanasyev.

Čempionato bendroje įskaitoje įvyko keli pasikeitimai. Likus vienam savaitgaliui iki čempionato pabaigos, pirmą vietą perėmė D. Stoneman (267 tšk.), J. Palmer nukrito į antrąją vietą (236 tšk.), trečią vietą užima S. Afanasyev (137 tšk.), ketvirtą Philip Eng (130 tšk.), penktą – K. Vasiliauskas (128 tšk.).

Paskutinės dvi lenktynės vyks Valensijoje rugsėjo 18-19 dienomis. Sirkime už Kazimą, kuris Ispanijoje turi puikią galimybę iškovoti antrąją pergalę savo „Formulės 2" karjeroje. Geriausiu atveju K. Vasiliauskas čempionato įskaitoje gali pakilti iki trečios vietos.

Vilniuje – „Formulė 1"

Buvęs ,,Formulės-1" lenktynininkas škotas David Coulthard.
Gedimino Savickio (ELTA) nuotr.

Pirmą kartą Lietuvoje praėjusią savaitę buvo galima ir išvysti, ir išgirsti „Formulės 1" automobilį.

Su pernykščių metų „Red Bull Racing" automobiliu Vilniaus Konstitucijos prospektu važiavo buvęs „Formulės 1" lenktynininkas David Coulthard. Jis lėkė ir lietaus purslus taškė 900 metrų kelyje. Visi renginio žiūrovai pripažįsta, jog bolidas, lekiantis 300 kilometrų per valandą greičiu, tikrai daro įspūdį.

Renginyje taip pat savo automobilį parodė Benediktas Vanagas ir savo automobilius pristatė Timas Simniška, Darius Balius, Evaldas Kovalenka bei Ramūnas Brūzga.

Draugų zonoje D. Coulthard buvo įteiktas Vlado Mackevičiaus nutapytas paveikslas, sukurtas važiavimo metu.

AUTOMOBILIŲ SPORTAS

Aurimui ,,Odi" Bakchis – ,,Formulė Drift" profesionalaus vairuotojo pažymėjimas

Š. m. rugpjūčio 21 d. Aurimui ,,Odi" Bakchis po laimėto 2010 metų ,,Vegas Pro Am" čempionato ,,Las Vegas Motor Speedway" kelyje buvo įteiktas ,,Formulė Drift" profesionalaus vairuotojo pažymėjimas. Paskutinis ,,Vegas Pro Am" etapas įvyko tame pačiame kelyje, kuriuo naudojosi ir ,,Formulė Drift Pro" čempionato dalyviai. Pažymėjimas Aurimui buvo įteiktas ant ,,Formulė Drift" pakylos, nepraėjus metams nuo jo dalyvavimo oficialiose ,,Drift" varžybose pradžios.

Los Angeles mieste gyvenantis Aurimas automobilių sportu užsiima jau keletą metų. Kartu su žmona Amy jie sėkmingai dalyvauja mėgėjiškose varžybose, kuriose pasiekta ne viena pergalė.

Aurimas ,,Vegas Pro Am" varžybose laimėjo du etapus, o rugpjūčio 21 dieną jas užbaigė trečias.

Aurimo pažintis su ,,drifting" prasidėjo Adam Motorsport Park Riverside, California valstijoje, 2009 m. vasario mėn. Po maždaug aštuonių mėnesių treniruočių su 1989 m. ,,Nissan 240 SX" įvyko pirmosios varžybos. Su nepakankamai paruoštu automobiliu Aurimas atvažiavo antras Willow Springs tarptautiniame kelyje ,,Top Drift" varžybų antrame etape ir pasiekė pergalę ,,2010 XDC" antro etapo varžybose Las Vegas, Nevada.

Rezultatai vargu ar būtų pasiekti be paramos, kurią 2010 metų sezone suteikė ,,702 Graphics", ,,Clutch Masters", ,,Dstroyr", ,,Godspeed Project", ,,R Rated Motorsports" ir Turboimport.com.

2011 metais laukia ,,Formulė Drift Pro" varžybos, kuriose Aurimas planuoja dar atkakliau varžytis.

Amy Bakchis

FUTBOLAS

Paruošė ***Ed. Šulaitis***

Lietuvos futbolininkai įveikė galingą Čekiją

Šiomis dienomis turėjo galimybę džiūgauti ne vien tik lietuviai krepšinio sirgaliai (Lietuvos rinktinė pateko į Pasaulio pirmenybių ketvirtfinalį), bet ir futbolo entuziastai.

Futbolo mėgėjams yra smagu, kad neseniai prasidėjusiose Europos futbolo pirmenybių atrankinėse I grupės varžybose Lietuvos komanda iš dviejų pirmųjų rungtynių sugriebė 4 taškus.

Rugsėjo 5 d. Lietuvos futbolo rinktinė Kaune sužaidė lygiosiomis (0:0) su Škotija ir iškovojo 1 tašką. Net 3,000 škotų atvyko į Lietuvą palaikyti saviškių, tačiau toks jų žygis mažai pagelbėjo ir svečiai turėjo pasitenkinti tik lygiosiomis. O Lietuvai šie sijonuoti atvykėliai iš Škotijos paliko šimtus tūkstančių taip reikalingų pinigų.

Tačiau ne vien tik piniguose slypi laimė. Rugsėjo 7 d. tik 200 sirgalių iš Lietuvos važiavo į Čekiją, kur buvo žaidžiamos antrosios atrankinės rungtynės, kuriose Lietuvos futbolininkai pelnė pergalę (1:0), o stadione buvę 12,000 čekų po šių rungtynių jautėsi lyg musę kandę, o maža lietuvių grupė per visas rungtynes skatino saviškius pergalei.

Čekai jautėsi žymiai pajėgesni ir tikėjosi pergalės (Čekija pasaulinio futbolo lentelėje stovi 31-oje, o Lietuva – 52-oje vietoje). Tačiau 26 minutę Darvydo Šerno galva įmuštas įvartis Lietuvos vienuolikei atnešė 3 taškus. Nepaisant, kad teisėjas iš Izraelio čekų naudai priteisė labai abejotiną 11 metrų baudinį, jį Lietuvos vartininkas Žydrūnas Kačemarskas sulaikė. Taip pat rungtynių pabaigoje teisėjas pridėjo net 6 papildomas minutes, aiškiai norėdamas, kad čekai rezultatą bent išlygintų.

Lietuvos rinktinės treneris Raimundas Žutautas po rungtynių gyrė ne tik vartininką Z. Kačemarską, bet ir visą komandą, kuri, jo nuomone, žaidė „šimtu procentų", nepaisant, kad antrame kėlinyje jautėsi nuovargis. R. Žutautas pagyrė ir varžovus, sakydamas, jog jų komanda žaidė gerai ir sukūrė daug progų įvarčiui pelnyti, bet jiems nepasisekė jų išnaudoti.

Trečias atrankines rungtynes Lietuvos futbolo rinktinė žais spalio 8 d. išvykoje su Europos ir pasaulio čempionais ispanais. Tose rungtynėse lietuviams taškų tikėtis bus labai sunku.

Čekijos ir Lietuvos rungtynės, lietuvis su šviesia uniforma.

VARLĖ BUNKERYJE
(vieno berniuko istorija)

Vytautas V. Landsbergis

Nr. 12

„Aš čia būtinai sugrįšiu, – apsidžiaugė berniukas, išgirdęs šią naujieną. – Visam gyvenimui. Čia mano namai, ne Airijoj... Čia aš dar daug ką turiu padaryti!"

Ir nulėkė atsisveikinti su Onute.

– Aš tau parašysiu, o kitą vasarą atvažiuosiu aplankyt, – pažadėjo jai. – O tu prižiūrėk mūsų bunkerį.

– Gali būt ramus, prižiūrėsiu.

– Ir Varlę prižiūrėk.

– Kad jam jokios priežiūros nereikia. Pasiimtų automatą ir eitų į mišką, jei kas...

XXX

Išsvajotoji Airija buvo nejauki, svetima... Naktim Adomas vis sapnuodavo Lietuvą, paukščius, raistą, bunkerį. Ir... Onutę. Tik Varlės kažkodėl ne...

– Vis tiek aš grįšiu ten, – niurnėdavo pabudęs.

Užplūdus liūdnoms mintims, Adomas eidavo į parką, įsilipdavo medin ir imdavo kalbinti varnas:

– Eikšenkit, tūpkit ant rankos...

Bet tos vis netūpė.

– Matyt, dar nesu šventasis... – juokavo medy sėdėdamas Adomas. Tomis vienišumo akimirkomis jį visada gelbėdavo atmintin įsirėžusios Varlės samprotavimų nuotrupos:

– Dauguma šiuolaikinių žmonių yra tarsi maži, niekaip neužaugantys vaikai – jie nori, kad visąlaik jais kas nors rūpintųsi, juos glostytų, duotų saldainių: valdžia, tėvai, mokytojai, darbdaviai. Visi... Kai žmogus užauga, jis turi mokėti pats savim pasirūpint. O to išmokęs, jis jau ir kitais gali rūpintis. Tai, Adomai, ir yra didžiausia laimė.

Spalio pabaigoje gavo Onutės laišką, kad Varlės nebėra.

XXXI

– Na, Domai, kuo būsi užaugęs? – kartą paklausė tėtis.

– Partizanu.

– Jau teta Aldona pripasakojo...

– Ne tik ji... – nutęsė Adomas ir netikėtai paklausė: – Tėti, o kas tai yra laimė?

– Kodėl klausi, – nustebo tėtis.

– Šiaip sau.

– Nežinau... Aš apie tai dar niekada negalvojau. Neturėjau laiko. Bet pagalvosiu. Pažadu.

2010 m. liepos 6 d.

Pabaiga.

(Rašant šią apysaką, pasinaudota partizanų vado Liongino Baliukevičiaus-Dzūko dienoraščiais, kita partizaniška literatūra.)

1941 metų Laikinoji vyriausybė: du požiūriai

Atkelta iš 3 psl.

Noriu papasakoti apie vieną žydą, šiandien užmirštą ir žydų, ir lietuvių, savo laiku buvusį aktyvų komunistų partijos narį (nuo 1929 m. Lietuvos komunistų partijos narys), Aaroną Greisą Michailovičių, gimusį 1908 m. Obelių valsčiuje, Rokiškio apskr. 1940–1941 m. jis buvo Marijampolės apsk. operatyvinis įgaliotinis ir tardytojas, 1944–1947 m. Marijampolės vykdomojo komiteto saugumo padalinio operatyvinio skyriaus viršininkas. 1947 vasario 24 d. jis nuvyko suimti Marijompolės gimnazijos moksleivį, partizanų ryšininką Petrauską ir buvo jo nušautas. Rašau apie tai, nes jis buvo tas ,,žymus" mano tėvo tardytojas, kuris vėlyvomis naktimis mėgdavo žiauriai pažaisti su gojais, tarp jų ir mano tėvu, svarbiausiu Marijampolės valdininku.

Stribų yra visose tautose, turėjome jų ir mes, ir žydai, ir rusai, ir vokiečiai. Kaltinti vieni kitus už Hitlerio nusikaltimus nėra tikslu ir ateičiai niekuo nepasitarnausiantis reikalas. Vietoj bandymo susitaikyti, atsiprašyti vieni kitų už padarytas skriaudas žydai gilina neapykantą ir ieško ekonominio atlygio, lyg jis pateisintų tiek sukrautų lavonų.

Grįžtant prie LV, reikia pastebėti, kad jų buvo dvi. Viena, vadovaujama Juozo Ambrazevičiaus, buvo išstumta liepos 23–24 naktį ir gestapo pakeista kita LV, kuriai vadovavo kažkokie „voldemarininkai" kaip majoras Jonas Pyragius, kapitonas Stasys Kviecinskas, kuris pradėjo organizuoti Kauno getą. Vietoj LV vokiečiai sudarė generolo Petro Kubiliūno vadovaujamą Tarėjų tarybą. Kokį vaidmenį ji suvaidino žydų naikinime, istorija laukia daugiau informacijos. Bet apie tai reikėtų vėl pavartyti užmirštus bostoniškės enciklopedijos tomus, ypač 29-tąjį, ir Kazio Bobelio atsiminimus.

Stasys Goštautas *– menotyrininkas, literatūros tyrinėtojas, žurnalistas. „Drauge" bendradarbiauja nuo 1959 metų.*

MARGUTIS II
LIETUVIŲ RADIJO LAIDOS

MARGUTIS II

2711 W. 71st Street, Chicago, IL 60629

Per WCEV radijo stotį 1450 AM banga
kiekvieną vakarą nuo 8 val. v. iki 8:45 val. v.
klausykite seniausios Amerikoje
lietuviškos radijo laidos

Tel. 773-476-2242

AMERIKOS LIETUVIŲ RADIJO LAIDAS GALITE GIRDĖTI
INTERNETU **www.wcev1450.com**

Dantų gydytojai

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą.
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak. Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401, Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S.79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

Širdies ir kraujagyslių ligos

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

Akių ligos

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

Skelbimų skyriaus
tel. 1-773-585-9500

Vidaus ligos

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

Ant Baikalo kranto stovintį muziejų rodiniai pasiekia tiesiai iš ežero

Giliausiame pasaulio ežere nardyti gal ryžtųsi ir ne kiekvienas, bet pažinti itin retą jo fauną ir florą galima ir paprasčiau – ant ežero kranto veikiančiame muziejuje, kurio paroda atnaujinama kasdien.

Pasaulis bene pirmą kartą apie muziejų išgirdo prieš pusę amžiaus, kai jame lankėsi Kubos vadovas Fidel Castro. Kas slypi giliausiame pasaulyje gėlo vandens ežere, įdomu ne vienam. O randama jame apie 1,800 augalų ir gyvūnų rūšių, kai kurių neaptinkama niekur kitur.

Vasilij Voronov į Baikalą brenda kasdien. Ir ne šiaip gerėtis ar žvejoti, o rinkti rodinių greta giliausio pasaulio ežero esančiam muziejui. „Naujus pavyzdžius renkame kiekvieną rytą. Įvairius vėžiagyvius, dumblius, kad parodytume lankytojams, kokie sutvėrimai gyvena Baikale, kiek jų yra, kokio jie dydžio", – pasakojo Baikalo muziejaus darbuotojas V. Voronov.

Pamatyti muziejuje galima ir tai, ko plika akimi niekada neišvystum net ir nardydamas Baikale. Muziejuje lankytojai pasijunta tarsi laboratorijoje, kur pro mikroskopą gali pamatyti net smulkiausias daleles. Kempinės, dumbliai, bakterijos – visa tai natūralūs ežero filtrai, todėl vanduo, sakoma, krištolo skaidrumo.

Muziejus išsivystė iš ežerotyros stoties, įkurtos 1928 m., kuri anuomet buvo pirmoji sovietinės Mokslų akademijos įstaiga Sibire. O pasaulis apie muziejų išgirdo 1961-aisiais, kai jį aplankė Sovietų Sąjungai ir jos vadovams prijaučiantis politikas, pats Kuboje kūręs komunizmą.

Baikalas, gilesnis nei 1,600 metrų, – ne tik giliausias pasaulio ežeras. Jis ir bene seniausias, susiformavo maždaug prieš 25 mln. metų. O jame tyvuliuoja maždaug penktadalis planetos nesušalusio vandens.

Technologijos.lt

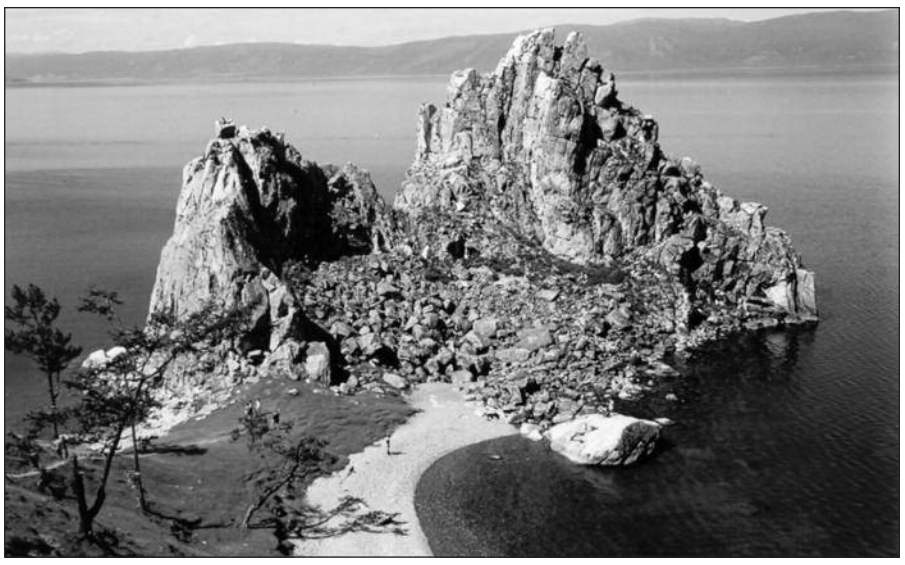

Nuotr. iš **http://en.wikipedia.org**

Pianisto Edvino Minkštimo koncertas

Pagalba ,,Saulutės" remiamiems vaikams

FAUSTAS STROLIA

Tokia graži gamta š.m. rugsėjo 5 d. supo Pasaulio lietuvių centrą (Le - mont), tačiau, vargiai ar bent vienas iš mūsų gausaus būrio tautiečių, atėjusių tą popietę pasiklausyti žavaus Edvino Minkštimo koncerto Lietuvių dailės muziejaus meno galerijoje, gailėjosi tą dieną nepabuvęs gamtoje.

Pianistas dar būdamas 14-os metų atliko Grieg'o fortepijono koncertą a-moll, palydint Lietuvos nacionaliniam filharmonijos orkestrui. Pianistas yra dalyvavęs ir laurus nuskynęs devyniuose tarptautiuose konkursuose, tarp jų – P. Čaikovskij jaunųjų atlikėjų Maskvoje (1992) bei Knezkova-Hussey konkurse Bat - hurst, Kanadoje (1996). Jis 2001 m. laimėjo tarptautinį pianistų konkursą Pontoise (Prancūzija), o 2002 ir 2003 metais tarptautiniame konkurse ,,Music without limits", įvykusiame Lietuvoje. 2007 m. laimėjo 1-mą vietą Tarptautiniame Vilniaus Mikalojaus Konstantino Čiurlionio pianistų ir vargoninkų konkurse. Visai neseniai jis laimėjo Belz-Parker jaunųjų muzikų premiją Memphis, Tennessee.

Jam vos 30 metų, o jis jau koncertavo Čekijoje, Lenkijoje, Rusijoje, Gudijoje, Danijoje, Prancūzijoje, Vengrijoje, Kanadoje, JAV ir turi išsikovojęs tarptautinį pripažinimą. Šiuo metu Edvinas studijuoja garsiojoje Juilliard mokykloje, New York.

Nepretenduoju būti tuo, kuo nesu. Todėl rašyti apie pianisto E. Minkštimo koncertą Lemont bandžiau atsisakyti, bet ,,Saulutei" neradus, kas aprašys koncertą, jaučiau, kad bendras reikalas verčia mane pasitarnauti šiai vaikų globos organizacijai ir viešai pasidžiaugti tokio aukšto lygio kultūriniu renginiu mūsų padangėje.

Kaip gražu buvo, kad svečias ne tik pristatė atliekamus kūrinius, bet ir keletu žodžių nušvietė apie jų kūrėjus-kompozitorius. Nepagailėjo gero žodžio ir ,,Saulutės" misijai, kuri padeda našlaičiams, apleistiems vaikams ir globos reikalingiems moksleiviams bei studentams.

Pianistas Edvinas Minkštimas koncertuoja Lietuvių dailės muziejuje.
Indrės Tijūnėlienės nuotr.

Koncertą pianistas pradėjo F. Mendelsohn D-moll variacijomis, primindamas klausytojams, kad Mendelsohn buvo didelis Bach kūrybos palaikytojas. Po šių variacijų sugrojo tris Fr. Chopin noktiurnus: F-dur, B-dur ir C-moll. Nors iš kūrinių formos pavadinimo kai kas galėjo tikėtis svajingo muzikinio saulėlydžio, Chopin savo trumpas formas mėgsta gerokai išplėsti nuo ramaus vandenyno pakrantės bangavimo ligi ,,Catherine" viesulo. Prieš skambinant pirmos dalies paskutinį kūrinį – to paties Chopin ,,Ballade", Op. 52, F-moll – solistas publikai sakė, kad baladėje girdįs lietuviškų liaudies dainų motyvų. Tam pagrįsti jis paminėjo jungtinės Lietuvos-Lenkijos unijos laikotarpį. O Chopin motina juk buvusi lenkė. Kai griausmingi pianisto pasažai užpildė galerijos patalpą, vis dėlto visi jautėmės gana saugiai savo kėdėse, nes pirmoje koncerto dalyje įjungta vėsinimo sistema veikė ramiai ir pastoviai, ir klausytojams nekėlė jokios grėsmės. Nekilo klausimas – čia pianisto aukščiausio lygio menas!

Prasidėjus antrai koncerto daliai vėsinimo sistema buvo išjungta, nes ūžesys trukdė klausytis muzikos. Prieš pradėdamas dvi Brahms rapsodijas op. 79, Op. 1 – b-moll ir Op. 2 – g-moll, pianistas paminėjo Brahms didelį pomėgį vokiečių liaudies dainoms.

Koncerto pabaigoje pianistas atliko du F. Liszt kūrinius – ,,Soirees de Vienna", Nr. 7 (Vienos vakarai pagal Fr. Schubert) ir Don Juan fantaziją, kuri sukurta naudojant W. A. Mozart ,,Don Juan" operos ryškiausias melodijas. Visi žinome, koks Liszt būna sunkus ir komplikuotas, užtat besišypsančio pianisto pastaba, kad dabar priėjome koncerto ,,lengvąją dalį", muzikos mylėtojų buvo sutikta nemeluotu šypsniu. Žiū - rovus ėmė liūliuoti Vienos valso garsų užuominos, o valsai tradiciškai priskiriami prie ,,lengvosios muzikos". Bet kiekvienas šių valsų – ,,listiškai" apraizgytas techniškais ,,pasažais", ir atlikėjui jų atlikimas nebuvo nė kiek lengvesnis už prieš tai skambintus kūrinius. Panašiai F. Liszt sprendė Mozart operos klasikinių melodijų pristatymą. Lėtas melodijų tekėjimas neapsiėjo be greito ,,kunkuliavimo" – tiek aukštame, tiek žemame fortepijono registre. Kiekvieną kartą atliekant Mozart melodijas, pianistas dalijo šypseną žiūrovams. Tai koncerte sukūrė draugišką šeimynišką nuotaiką.

Koncerto pabaigoje muzikos mylėtojai plojo atsistoję. Pianistas ,,bis'-ui" paskambino Mendelsohn ,,Dainą be žodžių". Tai buvo svajinga, širdį paglostanti konceto pabaiga!

,,Saulutės" pirmininkė Indrė Tijūnėlienė įteikė solistui ir kolegėms, ,,Saulutės" darbuotojams, po puokštę gėlių. Už sėkmingai surengtą tokio aukšto lygio koncertą mūsų pa - dangėje I. Tijūnėlienė nusipelnė mūsų gilios padėkos ir pagarbos.

Malonu pastebėti, kad pianistas E. Minkštimas nebe pirmą kartą dalijasi savo talentu su mumis ir aukoja jį Lietuvos vargšams vaikams. Iš bernardinai.lt skelbto pasikalbėjimo su Daiva Tamošaityte matyti, jog, jo nuomone, Lietuvos kultūros politika kenkianti Lietuvos tarptautiniam identitetui. Nepaisant to, labai ir labai džiugu skaityti šio pasikalbėjimo metu jo pasakytus paskutinius žodžius: ,,Lietuvos neužmiršiu nė akimirkai." Dieve, duok mums daugiau tokių Edvinų Minkštimų!!!

Paroda „Skaudžios žemės vaikai" – sugrįžimas į prarastąjį laiką

Vilniaus Prospekto galerijoje (Gedimino pr. 43) atidaroma brolių Algimanto ir Mindaugo Černiauskų fotografijos paroda „Skaudžios žemės vaikai"

Broliai Algimantas ir Mindaugas Černiauskai – ypatingas reiškinys Lietuvos fotografijoje, tai vienintelis atvejis, kai du žmonės būdami labai artimi ir kuria kartu. Černiauskai ir mėtyti, ir vėtyti, ragavę karčios gyvenimo tremtyje druskos. Gal todėl ir jų kūryba tokia žemiška, žmogiška, tikroviška ir nenudailinta.

Černiauskai gerai pažįstami Lietuvos fotografijos mylėtojams: pirmoji jų pusiau legali paroda buvo surengta prieš dvidešimt devynerius metus (1981 balandį) Rašytojų sąjungoje, Vilniuje. Kitą parodą „Kaimo žmonės" žiūrovai išvydo tik 1988 m. gegužę Kauno, o rugpjūtį ir Vilniaus fotografijos galerijoje.

Brolių Černiauskų nuotrauka iš parodos.

Jau ne vienerius metus Černiauskai portretuoja paskutinius tikruosius Lietuvos kaimo žmones – daugelio mūsų šaknis. Jų kūrybą drą - siai galima vadinti visa apimančia: ir istorine, ir šiandienine fotografija, kuri puikiai tinka iliustruoti poezijos rinkinius, etnografines knygas ar panaudoti videofilmuose. Černiauskai per lyriškai dramatišką prizmę pateikia kaimo žmonių portretus, buities vaizdus, peizažus ir taip bent nuotraukose stengiasi įamžinti nueinančią į praeitį Lietuvos kaimo ir tautos istoriją. Kritikai jau seniai pastebėjo svarbiausią parodos autorių bruožą – tiesos sakymą. Griežta jų nuotraukų stilistika, tamsūs tonai gerai dera su lyriška, nostalgiška nuotaika, švelnia intonacija, o žvilgsnis krypsta ten, kur link traukia širdis.

Ši paroda sugrąžina žiūrovą į prarastąjį laiką, kuriame galime išvysti nesunaikintą vilties spindulėlį. Fotografijos lakštuose pagyvenę, sunkių vargų nukamuoti, ilgą gyvenimo kelią nuėję žmonės, jų rankos, veidai ir be galo geros, senųjų laikų dvasia spinduliuojančios akys. Visi Lietuvos žemės vaikai – gyvieji tautos istorijos liudininkai, mūsų skausmas ir pasididžiavimas. Tai jie negandų, persekiojimų, okupacijų metais išsaugojo gyvą gimtąją kalbą, papročius, tikėjimą žmogumi ir žeme maitintoja, pareigos ir ištikimybės suvokimą. Autoriai su meile pažvelgė į tų žmonių širdis, suprato paprastus žodžius, gyveno jų dvasia, jautė jų jausmais, gal todėl ir portretai tokie dramatiški, tačiau drauge ir be galo lyriški. Kukli forma ir nesudėtinga kompozicija puikiai atskleidžia esmę, leidžia patikrinti ir pagilinti sąvąjį suvokimą. Brolių Černiauskų kaimo vaizdai – tai konkretų laiką apibūdinantys simboliai.

Pirmosios brolių Černiauskų knygos „Fotografija" įžangoje menotyrininkas Vidas Poškus taip apibendrina jų kūrybą: „Broliai Černiauskai su savo fotokamera ne tik užfiksavo, bet ir sukūrė savąją (pietinės-rytinės) Lietuvos viziją: šviesią ir tamsią, gražią ir nykią, gerą ir žiaurią, šiltą ir šaltą. Žiūrovams ji pristatoma tikra ir nesumeluota, autentiška ir iškalbinga – tokia, kokia yra."

Stanislovas Žvirgždas
Bernardinai.lt

Pro memoria. Pedagogė ir muziejininkė Alma Gudonytė

Baigdama 80-uosius metus, 2010 m. rugpjūčio 27-ąją Vilniuje mirė mokslininkė, muziejininkė ir visuomenininkė Alma Gudonytė (1930–2010).

Iš Narbūčių kaimo kilusi pedagogė, socialinių mokslų, edukologijos daktarė du paskutinius savo gyvenimo dešimtmečius paskyrė garsios Šlapelių giminės atminimui įamžinti ir jų kultūrinėms tradicijoms tęsti.

Nuo 1991 m. iki savo gyvenimo pabaigos dr. A. Gudonytė buvo švietėjų ir kultūrininkų Marijos ir Jurgio Šlapelių namo-muziejaus kūrėja ir direktorė. Ji vadovavo muziejui, kurį įsteigė, besirūpindama išsaugoti Šlapelių šeimos atminimą, puoselėti jų kultūrinį paveldą.

A. Gudonytės senelė Anelė Šlapelytė buvo pedagogo ir kalbininko J. Šlapelio (1879–1941) vyresnioji sesuo. Išeivijoje gyvenusiai Šlapelių dukrai Gražutei Marijai Šlapelytei-Sirutienei paveldėjus tėvų namą Vilniuje, Pilies gatvėje, jis buvo dovanotas Vilniaus miesto savivaldybei Šlapelių muziejui steigti. A. Gudonytė įvykdė M. Piaseckaitės-Šlapelienės (1880–1977) testamentą. Jos rūpesčiu namas buvo restauruotas, o jame įsikūrė muziejus.

A. Gudonytės kultūrinių sumanymų dėka M. ir J. Šlapelių muziejus tapo vienu iš sostinės kultūrinio gyvenimo centrų: čia nuolat buvo organizuojamos dailės darbų ir fotografijų parodos, vykdavo įvairiausi susitikimai, kiti renginiai kultūrinėmis, istorinėmis, patriotinėmis temomis.

Mirus paskutiniajai M. ir J. Šlapelių atžalai jų dukrai Gražutei Marijai Šlapelytei-Sirutienei (1909-2009), muziejaus direktorė A. Gudonytė pati keliavo į JAV, iš kur pargabeno šios išeivijos visuomenės veikėjos palaikus ir pasirūpino jų palaidojimu Vilniaus Rasų kapinėse.

Dr. A. Gudonytė parašė ir išleido keletą knygų bei vadovėlių pedagogikos klausimais, o vadovaudama M. ir J. Šlapelių namui-muziejui, parašė knygas apie kovas už lietuvybę Vilniaus krašte, apie kultūrininkų ir švietėjų Šlapelių veiklą, M. ir J. Šlapelių muziejaus reikšmę šalies gyvenime, publikavo rašinius kultūrine, istorine, patriotine ir švietėjiška tematika.

Dr. Alma Gudonytė

A. Gudonytė buvo aktyvi Vilniečių ainių klubo, Tėvynės pažinimo draugijos „Lietuvos deimančiukai", Vilnijos draugijos ir kitų nevyriausybinių organizacijų narė, rėmė gimtajame Svėdasų krašte veikiančią asociaciją Vaižgantiečių klubas „Pragiedrulys". Tamprūs bendradarbiavimo ryšiai dr. A. Gudonytę siejo ir su Anykščių A. Baranausko ir A. Vienuolio-Žukausko memorialiniu muziejumi, o gimtajame krašte veikiantį Svėdasų krašto (Vaižganto) muziejų ji iš asmeninių santaupų paremdavo materialiai, yra dovanojusi įvairių nuotraukų, knygų.

Su velione buvo atsisveikinta rugpjūčio 29–30 dienomis. Mokslininkė ir muziejininkė, vykdant jos valią, palaidota gimtajame Svėdasų krašte.

Vaižgantiečių klubas „Pragiedrulys"

Margumynai

Baltijos jūroje narai rado 200 metų senumo alaus

Traukdami seniausio pasaulyje šampano butelius iš laivo nuolaužų Baltijos jūroje, narai rado ir kito gėrimo – tris butelius alaus. Gali būti, kad tai seniausias alus pasaulyje. Praėjusią savaitę narai pradėjo traukti XVIII amžiuje pagaminto šampano butelius. Liepą prie Suomijos autonominio regiono Alando salos, laivo griuvėsiuose, buvo rasta apie 70 butelių šampano. 50 metrų gylyje narai rado ne tik šampano, bet ir tris mažesnius buteliukus. Tiesa, vienas buteliukas sudužo, nes stiklas jau buvo įtrūkęs. Narai iš karto suprato, kad buteliuke – alus.

Delfi.lt

Olandijoje įvyko raudonplaukių festivalis

Praėjusį savaitgalį nedideliame Bredos miestelyje, Olandijoje, įvyko raudonplaukių festivalis. Kaip praneša tinklalapis Korrespondent.net, į festivalį susirinko tūkstančiai žmonių, kurie didžiuojasi ryškia savo plaukų spalva.

Festivalis Bredoje vyksta jau ketvirtus metus iš eilės. Pagrindiniai programos punktai – masinis fotografavimasis, madų rodymas ir, žinoma, bendravimas su raudonplaukiais, kurie susirinko ne tik iš visų Olandijos kampelių, bet ir iš kitų Europos šalių.

Festivalio dalyviai iš tiesų turi pagrindą manyti, kad yra ypatingi. Juk, oficialiais duomenimis, žmonių, kurių natūrali plaukų spalva yra rusva, pasaulyje liko mažiau nei 1 procentas.

Delfi.lt

Su giliu liūdesiu pranešame, kad 2010 m. rugsėjo 4 d. į Amžinybę staigiai iškeliavo mūsų brangus vyras, tėvelis ir senelis

A † A
EUGENIJUS PETRAS VILKAS

Jis buvo uolus LSS skautininkas ir akademikas, LB ir BALFo veikėjas, garsus suvirinimo ir mechanikos inžinierius.

Eugenijus gimė 1921 m. kovo 30 d. Panevėžyje, 1945 m. rugsėjo 29 d. Vokietijoje vedė Ireną Starevičiūtę.

Iki 1968 m. gyveno Čikagoje, po to su šeima persikėlė gyventi į Los Angeles, CA.

Nuliūdę liko: žmona Irena, sūnus Vytenis su žmona Vita Polikaityte, anūkai Aleksas ir Marius; dukros Gražina Grinienė su vyru Vygintu, anūkas Aliukas, dukra dr. Alma Vilkaitė-Stočkienė su vyru Rimantu, anūkai Tauras, Auksė Norvaišienė su vyru Kastyčiu; Regina Jogienė su vyru Jurgiu, anūkai Gytis, Viktoras, Karina ir Kristė, sesuo Olė Lesčius gyvenanti Hamilton, Canada, pusbrolis kun. Antanas Saulaitis, pusseserė Marytė Stankus-Saulaitė bei kiti giminės.

Norinčius aukoti a. a. Eugenijaus atminimui, aukas prašome siųsti Vydūno fondui arba Skautybės fondui.

Nuliūdę artimieji

A † A
STASEI MACIENEI

mirus, vyrui VYTUI MACIUI, dukterims JŪRATEI, RIMAI, sūnui VYTUI, velionės broliui ALEKSUI VITKUI ir žmonai DANGUOLEI, jų šeimoms, brolienei JANINAI MACIJAUSKIENEI, reiškiame gilią užuojautą ir kartu liūdime.

Sunny Hills Lietuvių Bendruomenė

Margumynai

Meksikoje – ilgiausias kukurūzų miltų paplotėlis

Daugybė žmonių Meksike rytą pradėjo vaišindamiesi taco papločiu. 40,9 m ilgio taco tapo didžiausiu papločiu šalies istorijoje. Didžiausias taco paplotis buvo gaminamas garsioje pasilinksminimų vietoje – Meksiko centre esančioje Garibaldžio aikštėje. Prie akcijos prisidėjo miesto vadovybė ir 38 vietos įstaigos, kuriose gaminamas šis populiarus meksikiečių virtuvės patiekalas. Papločio gamybai naudota kiauliena, ananasai, kalendra, svogūnai, jautiena, vištiena, pupelės, sūris, grietinėlė, ryžiai ir kitos sudedamosios dalys.

Delfi.lt

Į University of Cambridge įstojo penkiolikmetis

Į garsųjį University of Cambridge įstojo penkiolikmetis iš Surrey grafystės. Jis tapo jauniausiu šios mokslo įstaigos studentu per daugiau nei du šimtmečius, praneša BBC naujienų tarnyba.

Matematikos vunderkindu laikomas Arran Fernandez pradės studijuoti šių metų spalį universitetui priklausančiame Fitzwilliam koledže. A. Fernandes pradėjo mokytis matematikos dar būdamas mažas vaikas. Jis puikiai išlaikė vidurinės mokyklos baigiamuosius egzaminus ir ištvėrė pagarsėjusią griežtą priėmimo į universitetą tvarką.

Iki A. Fernandes jauniausiu University of Cambridge pirmakursiu buvo 14-metis William Pitt, kuris į universitetą įstojo 1773 metais, praneša „The Press Association".

„Londono žinios"

MUTUAL FEDERAL BANK

Namams paskolos, apdraustos sąskaitos

2212 West Cermak Road, Chicago, IL 60608
773-847-7747 * www.mutualfederalbank.com
Stephen M. Oksas, *President*

Patarnaujam Čikagos ir apylinkių lietuviams daugiau kaip 100 metų.

EQUAL HOUSING OPPORTUNITY

Member FDIC

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

◆**Loyola University Chicago, Joan** ir Bill Hanks katalikų intelektualinio paveldo centras rengia vokiečių režisieriaus Volker Sclondorff filmo ,,Devintoji diena" (Vokietija, 2004, 93 min.) peržiūrą bei pokalbį su universiteto Teologijos fakulteto profesoriumi dr. Dennis Martin. Renginys vyks rugsėjo 13 d., pirmadienį, 6:30 val. v. Klarcheck Information Commons (4 aukštas), Loyola University Chicago Lake Shore Campus (1032 W. Sheridan Rd., Chicago, IL 60660). Renginys nemokamas. Dėl papildomos informacijos kreipkitės į Gabiją Steponėnaitę tel. 773-508-3820 arba el. paštu catheritage @luc.edu.

◆**Lietuvių evangelikų liuteronų** Tėviškės parapijoje (5129 S. Wolf Rd., Western Springs, IL 60558) sekmadienį, rugsėjo 12 d., nuo 1 val. p. p. iki 5 val. p. p. vyks Susitikimo piknikas. Sekmadieninė mokyklėlė 2010–2011 mokslo metus pradės rugsėjo 12 d. 11:30 val. r. Daugiau informacijos suteiks Irena Kleinaitienė tel.: 708-369-5744.

◆**Rugsėjo 12 d. 12:30 val. p. p. Pa**saulio lietuvių centro didžiojoje salėje (Lemont) Lietuvos Dukterys ruošia iškilmingus metinius ,,Rudens pietus". Vyks vertinga ir didelė loterija. Kviečiame draugijos narius ir plačiąją visuomenę savo dalyvavimu paremti šios taurios draugijos darbus. Vietas galima užsisakyti pas vicepirmininkę Gražiną Kazėnienę tel. 630-272-9131 arba pas Aldoną Rukuižienę tel. 708-499-4845.

◆**Rugsėjo 16 d. 7 val. v. knygyne** ,,Borders" (2817 N. Clark St., Chicago, IL 60657) vyks lietuvių kilmės rašytojos Koren Zailckas knygos ,,Fury" pristatymas, kuriame dalyvaus ir autorė. Tai jau ne pirmoji K. Zailckas knyga. Prieš penketą metų pasirodžiusi jos knyga ,,Smashed: Story of a Drunken Girlhood" sukėlė daug diskusijų.

◆**ALT'as minės Žalgio mūšio 600** metų jubiliejų rugsėjo 18 d., šeštadienį, 4 val. p. p. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre (5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636). Ta pačia proga bus pristatyta istoriko prof. Mečislovo Jučo knyga ,,Vytautas Didysis (1350 – 1430.10.27)". Vyks paroda ,,Žalgirio pergalės atmintis". Ekrane matysime ir knygos autorių prof. Mečislovą Jučą. Nepraleiskime progos įsigyti naujausią istorinę knygą ir prisiminkime reikšmingą Lietuvos istoriją.

◆**Lietuvių meno ansamblis ,,Dai**nava" kviečia įsijungti į choro gretas (muzikinis išsilavinimas nebūtinas). Naujų veiklos metų pradžia – rugsėjo 21 d. Choro vadovas – muzikas Darius Polikaitis. Repeticijos vyks kiekvieną antradienį 7:45 val. v. Pasaulio lietuvių centro (Lemont) žemutinio aukšto salėje, prie Lietuvių dailės muziejaus. Laukiame visų, o ypač vyriškų balsų! Jei susidomėjote, rašykite į info@dainava.us.

◆**Poeto, kun. dr.** Kęstučio Trimako poezijos knygos ,,Jis man dovanojo Būtį" sutiktuvės vyks spalio 10 d., sekmadienį, 2 val. p. p. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre 5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636. Rengia Lietuvių rašytojų draugija.

IŠ ARTI IR TOLI...

◆**Šv. Kazimiero Lituanistinė šeš**tadieninė mokykla mokslo metus pradeda šeštadienį, rugsėjo 11 d. 8 val. ryto. Mokykloje veikia šios klasės: Kiškų darželis; Vaikų darželis; visos klasės nuo 1-mos iki 12-tos ir Kalbos klasė suaugusiems. Pamokos vyksta kiekvieną šeštadienį nuo 9 val. r. iki 1:15 val. p. p. Pereitais metais mokyklą lankė 145 mokiniai. Registracijos formos ir daugiau informacijos rasite mokyklos tinklalapyje www.lamokykla.com. Mokyklai reikalingi istorijos ir lietuvių kalbos mokytojai. Kreiptis į mokyklos direktorę Marytę Newsom tel. 810-553-2836.

◆**Spalio 3 d. 4 val. p. p. Estų na**muose (4 Cross Str. & Veterans Hwy., Jackson, NJ 08527) vyks legendinės grupės iš Lietuvos ,,Vairas" koncertas. Bilieto kaina – 25 dol. Bilietus galite užsisakyti tel. 732-939-5334 (Jūratė), arba tel. 732-552-9818 (Dainius) arba el. paštu lietuviskabendrija@yahoo.com.

◆**Spalio 8–10 dienomis vėl rink**simės puikaus rudens glėbyje paremti Neringos stovyklą kasmetinėmis eitynėmis. Kviečiame visus į smagų susibūrimą. Pasimatysite su draugais, skaniai pavalgysite, pasidžiaugsite ,,Small Farm Animals" muzika bei šokiais. Nepilnamečiai į stovyklą priimami tik su tėvais. Užsiregistruoti iki rugsėjo 30 d. galite stovyklos tinklalpyje www.neringa. org. Šių metų eitynių organizatorė yra Vida Strazdienė. Norinčius jai talkininkauti prašome pranešti el. paštu aidaszk@yahoo.com

Užsiėmimai pipirų ratelyje, Lemont. **,,Draugo" archyvo** nuotr.

Atveskite savo vaikučius į Pipirų ratelį! Kiekvieną savaitę tėveliai su savo vaikučiais gali praleisti keletą valandėlių lietuviškoje aplinkoje. Rudens semestras prasideda š. m. rugsėjo 13 d. Kviečiame vaikus nuo 18 mėn. iki 4 metų amžiaus. Galite pasirinkti lankyti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais arba penktadieniais nuo 9:30 val. r. iki 11:30 val. r. Siūlome popietinę klasę trečiadieniais nuo 11:30 val. r. iki 1:30 val. p. p. Renkamės Pasaulio lietuvių centre, Lemont. Kreipkitės į Iloną Didžbalienę tel. 630-544-6686. Vietų nėra daug, tad nelaukite. Registracija vyks tik iki rugsėjo mėnesio pabaigos.

***Ona Banionienė**, gyvenanti **Cleveland, OH**, tapo garbės prenumeratore. Šią skaitytoją „Draugas" lankys dar vienerius metus. Nuoširdžiai dėkojame už tai, kad mus skaitote, ir sveikiname tapus garbės prenumeratore.*

JAV Lietuvių Bendruomenės XIX tarybos antra sesija ir ,,Lietuvių dienos Orlando 2010"
vyks rugsėjo 24–26 dienomis Orlando, FL
,,Renaissance Orlando Hotel – Airport"
(5445 Forbes Place, Orlando, FL 32812).

Norintys daugiau informacijos kreipkitės į organizatorius: Mindaugą Šatą tel. 407-259-4613, el. paštu mindaugas@satas.usa arba į Alvydą Smilinską tel. 407-448-0766, el. paštu al@ajsflorida.com

,,Draugo" knygynėlyje

,,Amber Lithuania"

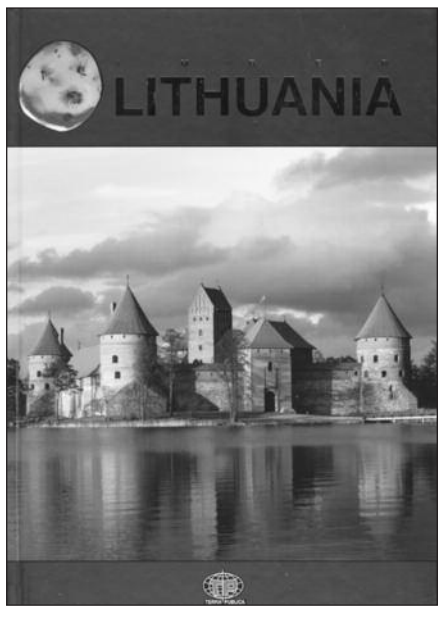

2008 metų birželio mėnesį išleistas pirmasis didelio formato darbas apie Lietuvą sulaukė pasisekimo ir komercinės sėkmės. 2010 m. atspausdintas atnaujintas albumo leidimas „Amber Lithuania" anglų kalba.

192 psl. leidinyje spausdinama daugiau nei 400 nuotraukų ir išsamūs aprašymai apie Lietuvos istoriją, papročius, kultūrą, virtuvę ir žinoma, apie lankytinas vietas. Skaitytojai supažindinami su etnografiniais Lietuvos regionais, nacionaliniais parkais.

Leidinys, kurį išleido leidykla ,,Terra Publica", gražiai apipavidalintas, prabangios išvaizdos – kietas laminuotas viršelis su auksinėmis raidėmis ,,Amber Lithuania".

Tai puiki dovana Jūsų amerikiečiui draugui ar žmogui, besidominčiam Lietuva.

Albumo kaina – 72 dol. Knygą galima įsigyti paštu, pridedant 9,75 proc. mokestį, užsisakant IL valstijoje. Persiuntimo kaina – 5 dol. Persiunčiant daugiau knygų, už kiekvieną papildomai siunčiamą knygą – 2.5 dol. siuntimo mokestis. Prieš perkant prašome paskambinti administracijai tel. 773-585-9500.

Paruošė **L. A.**

,,Draugo" knygynėlio adresas: 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629
Tel. pasiteiravimui: 773-585-9500

www.draugas.org

Seminaras JAV pilietybės klausimais

Interfaith Refugee and Immigrant Ministries (IRIM) ir Balzeko lietuvių kultūros muziejus **rugsėjo 18 d. 10 val. r.** muziejaus patalpose, 6500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629, rengia seminarą-pokalbį ,,JAV pilietybė. Galimybės ir reikalavimai".

Iš pirmų lūpų išgirskite JAV imigracijos naujienas: * JAV imigracijos naujienos ir aktualių klausimų apžvalga. Atsakymai į dominančius klausimus; * Patarimai, kaip paruošti dokumentus, anketas bei sutaupyti pinigų siekiantiems įsigyti JAV pilietybę; * Informacija apie anglų kalbos ir pilietybės egzamino kursus.

Seminarą ves IRIM organizacijos Viešųjų ryšių vadovas, Ilinojaus valstijos akredituotas visuomeninės paramos teikimo specialistas Olegas Malskis bei USCIS (United States Citizenship & Immigration Service) atstovai.

Įėjimas – nemokamas. Tel. pasiteiravimui 773-582-6500.